

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȚARA VISURILOR NOASTRE...

Inchinăm aceste ale noastre
dintru ale noastre
Pentru noi și pentru ei:
Părinților iubiți
Educătorilor respectați
ca să ne cunoască și cunos-
cându-ne mai bine să ne înbească
nu mai mult
ci mai cu temei
și mai spre binele nostru

Redacția și administrația:

Prof. Augustin Cosma str. D. Lascu Otadea.

Cu vesele glasuri de tinere firi
 Cuprinși de-amintirea străbunei măririi
 Spre soare ni-e gândul și mergem spre el
 Lumina ni-e ținta și binele țel
 Trăiască-ne țara și neamul.

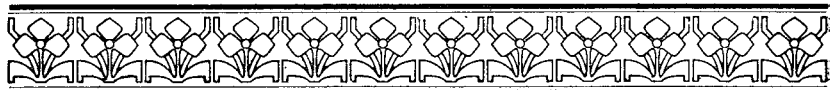
Cu dreapta 'nălțată spre Tatăl de Sus
 Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus:
 Unire 'ntre frați și pe Domnul să-l iubim
 Și altarul de jertf'al națiunii să fim
 Și sufletul neamului nostru.

«Imnul studenților»

GHEORGHE COȘBUC

CUPRINSUL:

Păr. Dr. G. Ciuhandu:	Rugăciune la Alba-Iulia	pag. 1
Prof. Aug. Cosma:	Ziua mântuirii	3
V. Drimba:	Lui Nicolae Jiga (poezie)	5
I. Nadiș:	Epitaf	5
Țara visurilor noastre:	Dreptatea noastră	6
Dinu Tănase:	Nenea Iancu și Msr. Brown	12
Emilia S. Vexler:	Gânduri la gura sobei (poezie)	17
T. Blajovici:	Micul colindător	18
Liviu Ardeleanu:	Elegie (poezie)	21
Nuțy:	O vizită inopinată	22
Gh. Bulgăr:	Culmi și adâncuri	25
I. Pinteș:	Toamna (poezie)	26
Petcu Narcis:	Extemporal	27
Viorica Ghișe:	E-atât de pustiu (poezie)	27
V. Hossu:	Pelerinaj la poalele Pietrosului	28
N. Brădeanu:	Păsărica (poezie)	31
E. Groza:	Dimineață (poezie)	32
O. Gh. Popescu:	Un Crăciun de altă dată	33
Prof. Aug. Cosma:	Unirea celor buni este moartea celui fărădelege	37
I. Nadiș:	Eu nu mai sunt al meu (poezie)	40
Paula Bihari:	Ruga unei mame (poezie)	41
V. Drimba:	Nocturnă (poezie)	41
Prof. T. Florea:	Economie	42
E. Răbucanu:	Te roagă cineva (poezie)	47
I. Rușdea:	Spre casă	48
M. A.:	La moartea lui Nagy Attila	49
I. Nadiș:	Jale (poezie)	50
Dănilă C. Traian:	Satul meu	51
G. Lițiu:	Laicii și evanghelia	53
O. Roman:	La isvorul . . . (poezie)	54
Gh. Potra:	Rău crescută	55
Lupu Horia:	Noaptea de Crăciun (poezie)	58
E. Groza:	Resemnare (poezie)	59
O. Roman:	Satul meu (sonet)	59
Lupu Horia:	Așteptare (poezie)	60
G. Lițiu:	Recenzii	61
V. Zănescu:	Cronică	pag. 63

Rugăciune la Alba-Iulia

Doamne Dumnezeule al părinților noștri, carele ai călcat moartea și pe diavolul l-ai surpat, și ai dăruit vieață poporului Tău românesc — revarsă pacea și binecuvântarea Ta cerească asupra miilor nenumărate, cari cu buzele tremurânde își împreună azi rugămintele în fața Altarului Tău — în cetatea Marelui Mihaiu Viteazul; — și pentru suferințele și umilirile de vecuri, încununează-l azi cu darul Preasfântului Tău duh, ca într'o inimă și într'o suflare să fie toți fiii lui la acelaș gând, rupând pentru vecie lanțurile iobăgiei și-ale întunericului.

Cutremură, Doamne, cenușa mucenicilor de ieri și alaltăeri, — și din moaștele lor sfinte aprinde focul dragostei în inimile tuturor. Și lacrimile orfanilor și maicelor îndurerate, fă cu puterea Ta, — să se prefacă toate în stele de bucurie pe tăria cerului, sub care azi neamul românesc dela patru vânturi, cu genunchii plecați îți joară din nou credința părinților noștri.

Doamne, Optsprezece lungi și întunecate sute de ani tânjit-am în plâns cu amar în toiul amestecării limbilor — ca și robii dela Vavilon, — și iată, că mila Ta Doamne, plângerile noastre le-a prefăcut azi în imnuri de proslăvire. Sionul nostru sfânt nu mai e

azi pricină de dureroase aduceri aminte, — căci este Cetatea triumfală a Ta, a Dumnezeului nostru, carele Te-ai pătruns și înduioșat de dulceața și curățenia rugămintilor și jertfelor noastre necurmăte.

Binecuvântă, Doamne, fiecare bulgăr din pământul sfânt al strămoșilor, — binecuvântă pâinea și belșugul lui, — binecuvântă rosturile ce răsună azi deasupra lui, — dreptatea și înțelepciunea lui Solomon dă-o tuturor stăpânilor lui, — pocăința lui David tuturor rătăciților lui, — dă pacea și mângâierea Ta tuturor întristaților lui, — și bucuria și fericirea Ta tuturor fiilor lui.

Pleacă, Doamne, urechea Ta și ochiul inimii Tale fie nouă spre mărturie, cum dela feeria altarelor pornind, între laude și mulțumiri, cu Crucea Ta în mână, clopotim și strigăm azi la Porțile vieții: Deschideți, boieri porțile voastre, și vă ridicați pe voi, Porți vecinice, ca să între Impăratul măririi: Dumnezeu, Mântuitorul părinților noștri și sub flamura lui de înviere: toate cetele tuturor Românilor — dela Nistru pân'la Tisa... Amin.

Păr. econom-stavrofor
Dr. G. CIUHANDU

(apărută în «Românul» din 30 Nov. 1918)

Ziua mântuirii

(Ziua de 1 Decembrie)

«Astăzi cerurile s'au deschis, astăzi pământul cu cerul s'a împreunat». Sunt cuvintele cântării din ziua Rusaliilor, ziua coborîrii Spiritului Sfânt peste apostoli.

Astăzi porțile Albei Iulia se deschid, astăzi pământul cu cerul s'au împreunat. Căci 1 Decembrie 1918 cer a fost pentru noi Ardelenii, cari trăiam aici în adevărata vale a plîngerii și raiu a fost pentru toată suflarea românească această împreunare a lui Făt-Frumos cu Ileana Cosinzeana.

Ziua de întăiu Decembrie 1918, e ziua Mântuirii noastre, e totodată ziua pogorîrii Duhului Sfânt peste neamul nostru oropsit și îngrozit de puterea grozavă a urii.

La 1 Decembrie 1918 trâmbița dreptății a sunat și glasul Domnului a grăit: Neam român! Membre împrăștiate ale aceluiași trup, uniți-vă și fiți pururea frați! Neam român! iată moșia ta, iată moștenirea ta! Stăpânește-o!

Nu numai biserica, dar și neamul își are altarele sale, sub care sunt îngropate moaștele sfinților. În viața de creștin sărbătoarea nu e o zi deosebită de

celelalte prin nelucrare, ci un far luminos, care-și răspândește razele sale binefăcătoare peste toate celelalte zile. Sărbătoarea n'are însemnătate numai în sine, ci mai ales în puterea ce o dă pentru zilele de lucru.

Lumina acestei sărbători nu se stinge din sufletul Românilor adevărați, ci o vor nutri și întări, căci aceasta este lumina, despre care ne spune Sf. Scriptură că nu se pune sub obroc, ci pe masă, ca să lumineze toată casa. Această lumină este: *credința în viitorul neamului nostru*. Și dacă idealul nostru național s'a înfăptuit, e pentrucă credința în acest ideal *era altarul*, la care se închinau strămoșii noștri.

Ei cu truda, suferințele, sângele lor, ne-au dat nouă, generației de azi o țară liberă, mare și frumoasă. Și ne zic: Stăpâniți-o! V'am dat-o gata, ați primit-o! Dar să știți că granițele unei țări nu se apără numai cu armate, ci cu dreptate și credință. De această credință se izbesc uneltirile și se sfarmă armele dușmanilor. *Armele fără de credință apropie granițele de centru, dar credința și chiar cu arme insuficiente e în stare să dărâme munții: și-a dărâmat Carpații, stavilele dragostei de frate*“.

Țara e a noastră, viitorul e al nostru. Strămoșii noștri au muncit, au suferit au trudit de au înfăptuit eopra măreață, n'ar fi cu dreptate ca noi generația de azi să le consumăm opera lor. Țara așteaptă și primește cu brațele deschise pe toți cari se apropie cucernici și smeriți de altarele neamului, cu sufletul plin de dor de muncă neprecupețită pentru desăvârșirea operei ce s'a făcut.

prof. **Augustin Cosma**

Lui Nicolae Jiga

Te-ai ridicat dintr'al uitării haos,
 Călăuzit de-un nobil ideal, —
 Să curmi pe veci monotonul repaos,
 Să-ți împlinești menirea — din 'naltu-ți pedestal.

Ai despicat statui din stâncă tare,
 Cununi făcut-ai din ghimpoșii spini
 Și ai mângăiat nenorociții care
 Te 'ntâmpinau, cu ochi de lacrimi plini.

Dar într'o zi, pe ceru 'ntins,
     Incet s'a stins
     O mândră stea, —
 Și tu te-ai dus, senin și drept
     pe drumul arătat de ea.

Tu ai murit!... Dar sufletele noastre
 Ți-or împleti cunună dintr'a iubirii flori;
 Icoana ta e vie'n a inimilor glastre;
 Și-ți vom fi veșnic recunoscători!...

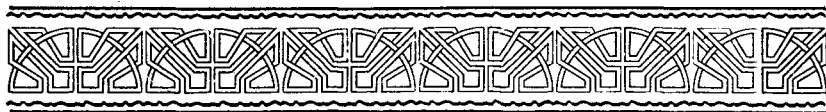
VLADIMIR DRIMBA
 cl. V-a.

Epitaf

Aici zac eu de moarte 'ncătușat:
 Mai fericit. mai făr' de gând,
 De cât pe cari în lume i-am lăsat,
 În dragul vieții petrecând.

IONEL NADIȘ
 cl. VIII-a.

Dreptatea noastră

A vorbi despre d-l Iorga este și ușor și greu. Ușor, căci ai ce vorbi : faptele și operile lui sunt multe și mari ; nu sfârșești a le înșira. Greu : activitatea dânsului e atât de bogată, atât de a toate cuprinzătoare, cu fulgerări de spirit ce leagă adâncimi de oceane ale gândirii cu piscurile de Himalaia ale avântului ce îndeamnă, mișcă și prăvălește spre fapte, din care s'a împărtășit un neam.

Căci ce a fost activitatea lui, dela «Liga Culturală» — suflet din sufletul său — și de oriunde, — acest oriunde «cuprinde întreg domeniul activității» spirituale a neamului nostru de o jumătate de veac — decât aceste prăvăliri spre faptele mari, pentru a desrobi un neam, — apăsător de vitregia vremurilor și răutatea exploataților de ieri : *trezindu-le și ținându-le*, prin verbul său inspirat, *vie, conștiința unității lor reale* și a necesității de-a o dovedi lumii în faptă.

Dovada unității, neamul a învederat-o și deplinit-o prin fapta de 1 Decembrie 1918 : Unirea Ardealului cu Patria mamă.

D-l Iorga este chemat să fie — cece a vrut să fie — și a fost, — ajutat de marea sa știință : trunchiu, fructe, flori și roade nutrite din rădăcina bogatului său talent, — a fost *neîmblânzitul procuror* împotriva exploataților de ieri, ce ar avea poftă să ne călărească din nou azi, — și *judcătorul atât de competent al dreptății noastre*.

Noi cei mici, — răsăd al mărimilor de mâine, — putem să-l asigurăm pe marele Apostol al generațiilor ce au avut darul să-l asculte, că cuvântul său a sămănat în sufletele noastre sămânța dătătoare de roadă însutită a *convingerii dreptății noastre asupra plaiurilor ce le stăpânim*, din mila Domnului și

a vredniciei noastre, și *convingerea tăriei ce o avem* de a le putea apăra împotriva oricui ar îndrăzni să ne conteste dreptatea și să ne încerce Puterea.

Aceste câteva cuvinte introductive ale celor spicuite din spusele marelui maestru al cuvântului vorbit, nu-s menite a fi o recomandăție. Dacă noi am putea chiar naște, — pentru massa celor ce-i așteaptă cuvântul, — prin recomandăția dânsului; dar desigur, d-l profesor Iorga n'are nevoie nici câștig, din recomandăția noastră. *Ci ca să se simtă tăria încrederii* ce s'a zăgăzuit în noi, prin verbul său, *stâncă neclintită* împotriva tuturor valurilor năpraznice ale urii și prostiei omenești, de care stâncă izbindu-se, neputincioase se vor sfărâma. (a. c.)
Țara visurilor noastre»

Cu aceste modeste puteri ale condeiului deschidem poarta luminii celei mari ce se revarsă din conferința

d-lui profesor Nicolae Iorga

ținută la Teatrul Regina Maria din Oradea, la 1 Dec. 1938, despre :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Granița de Vest și rostul nostru aici

În esență d-l profesor Iorga a spus următoarele :

«Prea sfințiți părinți, dați-mi voe să unesc într'una cele două biserici românești de aici, fiindcă una și nedespărțită a fost strădania și colaborarea pentru apărarea și afirmarea neamului în aceste părți. Astăzi se debate aici un proces în care eu am calitatea de procuror împotriva celor ce se ridică contra noastră și de apărător al intereselor noastre, care sunt cinstite, sunt dreptate și din această pricină nimeni nu-le poate călca. Ceeace fac eu astăzi este o misiune de judecător care cere curaj și mie nu-mi lipsește, deoarece am la spatele meu știința și dreptatea care mă întărește să spun ceace este adevărat. Prin urmare, nu este vorba de o conferință obișnuită, ci de o afirmație categorică pe care o reclamă vremurile de amenințare de astăzi, Voiu căuta să invederez lucruri inedite din izvoarele istoriei care au hotărât fixarea granițelor de azi ale României, pe care avem dreptul și datoria să le apărăm, căci sunt ale noastre și numai ale noastre.

«Voiu căuta, deci să arăt trei lucruri esențiale : care este rostul nostru aici, ce am făcut timp de 20 de ani aici și ce

urmează să înfăptuim de azi înainte. Voiu căuta să arăt care este datoria fiecăruia față de dreptul poporului nostru de a stăpâni aceste meleaguri, popor care este drept și este bun, dar nu îngăduie să fie călcat în picioare de cei cărora le acordă mila lui.

«Cei de dincolo de această graniță ridică din nou pretențiuni nebunești împotriva noastră și se fălesc că pentru îndeplinirea lor, vor căpăta sprijin din toate părțile. Eu cred însă că niciun soldat italian nu va muri pentru ca să satisfacă scopurile nebune dela Budapesta. De asemenea, Germania e mult mai cuminte și are altceva de făcut decât să ajute la această faptă.

«Eu cred și nu greșesc deloc, că și fac iluzii prea mari. Aristrocația maghiară ar face mai bine să poarte grija poporului lor, pe care la îndobitocit, lipsindu-l de cele mai elementare drepturi sociale. Această aristrocație este străină de popor și urmărește scopuri și beneficii pe spinarea acestuia.

«Mi-aduc aminte de o întâlnire pe care am avut-o cu d-l Josika, care venise la mine ca reprezentat al ungarilor din Ardeal. Am remarcat figura lui mai mult decât românească și atunci i-am spus că stăm de vorbă între români, deoarece strămoșii lui au luptat la cot cu Mihai Viteazul la Șelimbăr. Josika nu s'a supărat și a răs cu o poftă care mărturisea spusele mele.

«Dar au mai venit la mine și alți reprezentanți ai ungarilor, care mi-au spus că sunt muncitori din Ardeal, își câștigă pâinea prin muncă cinstită și nu vor să se spună despre ei că se solidarizează cu balivernele debitate pe față sau pe la spate de conducătorii politici maghiari. Prin urmare, eu nu vorbesc împotriva poporului unguesc, care este un popor harnic, muncitor și cinstit, ci împotriva domnilor dela Budapesta, care uită că trecutul lor aici este înfipt pe o tulpină austriacă, care le-a dat ajutor să se scape de Turci.

«Mai înainte de a trece la alte lămuriri, voiu cita dintr'o carte alcătuită de d-l Gheorghe Lukacsy, fost ministru de instrucție în Ungaria. Cartea se întitulează «UNGARIA CIVILIZATĂ». Nu zic că nu se potrivesc acești termeni, dar dacă există o civilizație maghiară, ea este de împrumut dela nemți, pe când la noi isvorăște dintr'o veche tradiție autohtonă și s'a alimentat numai cu seva curată a sufletului românesc.

«Se spune în această carte că în veacul al 12-lea se pomenește în treacăt de ceva colonii de ciobani români, resfirate ici și colo. Abia în veacul al 14-lea aceste colonii de ciobani s'au organizat în centre.

«Aici este cazul să spun un lucru, pe care de altfel îl știe

toată lumea: în contra ciobanilor n'au luptat niciodată oile, dar au protestat măgarii.

«Apoi se mai spune că acești ciobani, tot în secolul al 14-lea au început să facă agricultură, adică să se lege de pământ, iar mai pe urmă au început acești ciobani români să se amestece cu nobilimea maghiară. După cum se vede, ciobanii noștri se prezentau cu sarica pe umeri la castelele grofilor și le cereau domnișoarele în căsătorie, devenind astfel aristocrați get-beget.

«In felul acesta naiv, însă, nu se apără o cauză care se vede că nu este dreaptă și care s'a văzut că este pierdută din momentul punerii ei pe tapet. Răspunsul nostru este că **noi ne batem**. Acesta este singurul răspuns pentru un drept pe care nu ni-l poate lua nimeni.

«Am vorbit de curând cu un diplomat sârb. Cu toate că se spune că în cele din urmă ar fi dispărut asperitățile între țara acestuia și Ungaria, interlocutorul meu mi-a spus limpede: «TOT CE AM LUAT, AM LUAT CU SABIA ȘI CU SABIA IL VOM APĂRA».

«Tot așa vom face și noi, românii, să se știe. Un popor care a trăit întotdeauna după criteriile cinstei și dreptate și nu a provocat pe nimeni niciodată, nu avea niciun motiv să se apere fiindcă situația lui era solidă. Tot așa de tari suntem și astăzi și vom fi până la urmă, așa că nu ne temem de nimeni.

«Intr'o altă parte din cartea amintită mai sus, se spune că poporul nostru este venit aici din Istria de sud. Bine că nu se spune că poporul românesc a eșit dintr'o tabachere a unui conte maghiar. Mai întâi era pitic, apoi a crescut, a crescut până ce n'a mai încăput în ascunzătoarea și a umplut plaiurile.

«Și autorul încheie că noi am venit aici ca picați din cer. In acest caz, se va recunoaște că Dumnezeu este cu noi.

«Voiu arăta acum care este rostul nostru aici la Oradea, despre care se spune că este cetatea sfântă a lui Ladislau, ceea ce nu înseamnă că este pământ unguresc.

«Un lucru este sigur că în anul 1100 regii unguri au pătruns dincolo de Tisa. Erau o bandă de năvălitori și jefuitori și nu trebuie să se supere, fiindcă și alte neamuri au fost la fel. Orice bandă caută să se ducă unde este rost de pradă.

«Au venit aici târziu și puțini. Nu există o colonizare masivă. Nu e un popor instalat. E un popor împrăștiat cum a dat Dumnezeu. Se vede până acum. Nu este o dungă pe care să-i vezi că înaintează.

«Prin urmare, faptul că regii unguri sunt îngropați la

Oradea, nu arată că au dreptul asupra acestui ținut. Când au apărut ei, poporul român exista în număr mare în Bihor. Totul dovedește acest lucru. Există un registru la episcopia romano-catolică pe care nimeni nu l-a tăgăduit, din care se vede că românii erau atunci aici ca și acum.

«Un popor are dreptul asupra unui pământ, când stăpânirea lui n'a fost niciodată, întreruptă. Ori aici a stăpânit turcul, care este un popor democrat, drept, nu apasă legea altuia. Recunosc și ungarilor că perioada aceasta a fost cea mai fericită. Au venit apoi austriecii, cari s'au infiltrat pretutindeni.

«Dacă s'a făcut un oraș aici, l-au făcut negustorii macedoneni. Viața economică poartă pecetea românească. În literatura ungarilor nu este o tresărire a conștiinței naționale, pe când a noastră este un imn închinat luptelor de apărare ale neamului.

«Aci a fost stăpânirea unei nemiloase aristocrații. Aici au fost lipitori, care au supt sângele deopotrivă dela români și dela unguri, fără să producă nimic, căci nimic nu pot să arate ce au făcut.

«Cât privește ce am făcut noi dela unire, se vede: biserici, școli, numeroase alte instituții și alături de casa în ruină a iobagului de ieri, a răsărit alta nouă, frumoasă și curată, fapt care definește spiritul economic al poporului nostru. Noi am creiat o viață liberă și prosperă și am dat pământ ungarilor, ca o dovadă generoasă și umană a sufletului românesc.

«Țara aceasta am făcut-o noi și pentru noi și nu lăsăm pe nimeni să ne-o calce. Datoria noastră este să fim uniți ca să fim tari.

«Sunteți aici două biserici, preoți cu crucea în frunte ai poporului român și sunteți în sensul în care arăta de curând noul episcop de Maramureș: într'o mână cu crucea, pentru sufletul neamului și în cealaltă cu sabia, pentru apărarea lui. Toți sunteți aici auxiliarii apărării naționale. Aici nu există clase sociale, aici există un front gata să tragă.

«Țara noastră este o țară asigurată pentru oricine, căci este bine păzită. În acelaș timp, Ungaria merge spre prăbușire. Nu va mai dăinui mult și aceasta le-o spun eu de aici, din apropierea lor.

«V'am arătat care este trecutul nostru și care este datoria noastră de viitor, fiindcă eu am venit aici nu ca să vorbesc la un praznic sărbătoreț, ci ca să întăresc conștiințele, arătându-vă că nu există o tărie mai mare pentru existența unui

popor, ca tăria de cunoaștere a trecutului său istoric. Și noi avem un trecut istoric foarte bogat, pe când ungerii nu pot să dovedească decât că au fost miluiții Habsburgilor. Noi am creat, iar ei au moștenit. Noi am muncit, iar ei au beneficiat. Toate acestea, însă, țin de trecut și nu se mai pot întoarce. Am învins greutățile, am răsturnat situațiile care nu erau în favorul nostru și rămânem neclintiți pe parapet.

«Înainte de a sfârși, să vă spun o întâmplare pe care o cunosc dintr'o poveste, trimisă nu de mult de scriitorul și folcloristul Artur Gorovei, ca s'o public în revista mea *«Cuget clar»*.

«Spune acolo autorul, că avea de mult un strămoș pe care-l chema Chiriac Borș, răzeș cu dare de mână largă și cu trecere în ținutul lui. Tot în acea vreme și în acele părți, trăia un hoț renumit, care se numea Profir. Acesta băgase spaima mai ales în rândul bogaților cărora le trimitea vorbă de mai înainte, că în cutare zi îi va călca. Boierii fugeau de acasă lăsând cheile la slugi ca să deschidă. Profir venea, lua tot ce-i plăcea și apoi își veda de drum.

«Intr'una din zile primește o astfel de veste și Chiriac Borș. Contrar obiceiului, el însă n'a plecat de acasă, ci s'a așezat cu narghileaua în cerdac așteptând să vină banditul. Și Profir a venit cum spusese, dar a rămas surprins când a văzut că stăpânul este acasă, iar slugile erau înarmate, gata de atac.

„Din poartă unde rămăsese, a strigat la boer să-și desarmeze servitorii, căci altfel îi va ataca și va fi mai rău. Chiriac Borș i-a răspuns foarte liniștit să nu se agite, căci nimeni nu vrea să-l atace. Cei de față sunt doau martori și îl roagă ca să-și adune și el ceată în partea opusă, iar ei doi să se ia singur la luptă și care va învinge să facă tot ce dorește cu victima. Hoțul a primit și s'au luat la luptă. După câteva smucituri, Borș l-a trântit la pământ și i-a pus genunchiul în piept, spunându-i:

— Vezi, te-am învins și aș putea să te omor. Dar nu fac acest păcat. Te ert, însă cu condiția ca altădată să nu-ți mai pui piciorul pe aici! »

«Cine vrea să lupte cu noi, să facă după datina lui Chiriac Borș. Să vie și să se lupte cu noi, dar numai ei și numai noi. Să poftească, noi i-am invitat.»

Nenea Iancu și Msr. Brown

Cele de mai jos le-am auzit astă-vară dela un prieten, care la rândul-i le știa dela alt prieten și așa mai departe, până la capătul lanțului, care pe lângă prieten mai era și șef de gară. Dau cuvântul domnului șef de gară, pentru o relatare cât mai exactă a celor petrecute între nenea Iancu și un Englez, pe o secundară linie moldoveană.

.....

— Eram în birou și așteptam să se facă timpul trecerii trenului cu care trebuia să plec la Iași, când apare, ca o furtună, Niță Alexiu, receptorul, — nu-l mai văzusem de vreo 2 zile, dela cheful ce-l făcuse la Herșcu, de l-a bătut apoi nevastă-sa — și se trânteste desperat pe scaun.

— Ghițică; vai de capul meu!

— Ce-i măi, ce s'a 'ntâmplat?

— Iacă necazurile astea; se țin scaiu de capul meu!

— Da spune, măi omule, ce-ai pățit; că doar nu ți-a ars casa.

— Mă Ghițică; nenea Iancu, unchiu neveste-mi, după cheful de eri, a luat-o din loc.

— Ei și! Ce atâta bătae de cap? A plecat și gata!

— Ce plecat măi — greu mai ești de cap. A adormit la beție și nu s'a mai sculat.

— Ce spui!? — Nenea Iancu mort; asta-i bună!

— Mort măi, mort; Da acu, Dumnezeu să-l ierte; el s'a dus, noi am rămas. Acum îi vorba; vezi tu, trebuie să-l trimit la Iași, la familie și cu nevastă-mea nu-i chip să mai vorbesc; zice că eu l-am omorît, cu băutura.

— Păi măi Niță, uite ce e zisei eu, admirând un splendid cucui ce se arăta pe rotunjimile superioare ale prietenului meu — operă a coanei Safta, fără îndoială — iei un vagon, am eu grije de asta, îl transporti la Iași și s'a terminat povestea. La urmă nu te-o lăsa familia să suporti tu cheltuiala.

— Da ce, tu crezi că asta nu puteam s'o fac și singur? E prea scump, îmi găsesc beleaua cu cei dela Iași; iată de ce-am venit la tine. Altfel nu s'ar putea?

Mă pusei pe gânduri fără să găsesc vreo soluție. Tot căutând în zadar, îmi aruncaii ochii pe un jurnal întins pe birou; la fapte diverse, un titlu: Un mort într'un compartiment de cl. II al trenului...

— Am găsit Niță; s'a făcut. Uite cum: eu trebuie să plec diseară la Iași, în interes de serviciu; cumperi lui nenea Iancu, un bilet ca pentru vii, îl punem într'un compartiment gol, îl închid și-l duc așa până la Iași. Tu telegrafiezi și în gară îl dau în primire.

— Ce să-ți spun mă Ghițică, ai s'ajungi departe! Cu așa cap! ...

— Ei lasă acuma astea; într'un ceas trece trenul; adu-l pe nenea Iancu.

.....

După ce-l urcai frumos pe nenea Iancu în tren și îl așezai într'un colț, într'un compartiment gol, am tras perdelele și închizând ușa m'am rezemat cu spatele de ea privind pe fereastra culoarului, în întunericul de-afară.

— Ce mai faci măi Gheorghiu! Mă mai cunoști?

— Mă uitai la un vlăjgan care mă și apucă de umeri și începu să mă zguduie. Se bucura la vederea mea într'un fel pe care n'aveam motive să-l consider plăcut.

— Tu, măi Popescule, putui să mai zic, înainte ca fostul meu camarad de școală și războiu să mă îmbrățișeze cu dragostea ursului pentru fagure.

— Eu măi, eu! De când nu te-am mai văzut; n'ai idee ce bine 'mi pare — idee n'aveam dar simțisem. — Sănătos, voinic și eu te credeam mort la Mărăști!

După vreo două trei cuvinte, Popescu dădu să intre în compartiment.

— Stai măi să mai vorbim; nu intra.

— Aș mai sta, zău aș mai sta, dar mi-e tare somn...

Mă gândii ce s'ar întâmpla dacă Popescu ar da, în compartiment, peste nenea Iancu mort. Toată viața a fost cam în neregulă la cap, l-a apuca iar cine știe ce și începe să țipe când s'o vedea lângă mort. Ce naiba să fac? Popescu nu se lăsa, mereu voia să intre.

— Dragă Popescule, să vorbim serios; ne vedem după atâția ani și tu, în loc să te bucuri, vrei să te culci. Hai mai bine să udăm cu puțin Cotnari bucuria revederii.

Auzind de Cotnari, fața i se luminează. Nădejdea îmi pătrunse'n suflet.

— O nimeriși, dar alături. Mă doare la inimă că trebuie să te refuz; sunt la regim, doctorul mi-a interzis alcoolicele — sufăr de ficat.

— Mă uitai cu necaz la el: mare cât Strâmbă-Lemne și suferă de ficat!

— Fire-ai al naibii cu ficățoiul tău cu regim și cu doctor cu tot. Mânca-v'ar coliva, golănimea Iașilor! Mă, Popescule, dacă vrei tu, du-te de te culcă. Dar să știi că ai ajuns rău, măi omule. Tu, voinic cât zece să nu mai poți bea un pahar de vin. Păi așa te cureți într'un an. Ce tu te iei după doctor? Și-apoi, eu care ți-am fost cel mai bun prieten — mă gândii cum m'a bătut Popescu, când m'a prins că fac curte fetei băcanului care'a îi trimetea el versuri pe hârtie roz și parfumată — să nu mă pot bucura de revederea noastră la un vin? Să știi că-mi pare rău.

— Dacă mă iei așa, nu pot să te mai refuz. Fie ce-o fi. Stai să-mi pun doar geamantănașul înăuntru.

— Las că ți-l pun eu, mă grăbii, tu dacă ești suferind...

Geamantănașul lui Popescu era un lădoi pentru 40 cai putere; nici nu-l putui clinti din loc.

Când intrarăm în vagonul restaurant răsufilai ca un ocaș scăpat la lumină.

.....

Să lăsăm pe cei doi prieteni să se bucure de amintiri cu parfum de cotnar și să vedem ce se petrece în compartimentul lui nenea Iancu. Nu mă întrebați de unde știu cecece dl șef de gară nu putea ști și, prin urmare, spune; nici eu nu l-am întrebat pe prietenul care mi-a spus totul, nici el pe cellalt.

Msr. Reginald Brown, inginer petrolist, se urcare în tren într'o stație pierdută în noapte Voind să doarmă, căută un compartiment, de tot sau aproape, gol și îl găsi pe acel în care se odihnea nenea Iancu. Msr. Brown văzu astfel un domn bătrân, dormind într'un colț, cu biletul înfipt la panglica pălăriei. Practic se gândi Msr. Brown; la control nu mai e nevoie să se scoale.

Dădu bunăseara, ceru voie să intre și se așeză în față. La toate acestea, nici un răspuns.

— Doarme bine, se gândi Msr. Brown, făcându-și singur poftă de somn. Se întinse pe bancă, își puse un ziar pe față și se pregăti să officieze în cinstea lui Morfeu.

Becul albastru difuza în compartiment, atmosfera de mister a unui tren cu fantome dintr'un roman polițist.

Pe cale să adoarmă, Msr. Brown, fu sculat de o zguduitoră puternică; o trecere peste un macaz nepus bine la punct.

...O zguduitură tare... Ca prin sită, nenea Iancu, văzu că e într'o încăpere care seamănă a compartiment; că are în față un individ, lung, uscat, care îl privi un moment și apoi îi întoarse spatele lungindu-se pe bancă. Cum a ajuns în camera asta strimță și pe roate ?

Incet, încet, clipele petrecute dela poposirea în casa nepoatei, încep să-i vină minte și la cheful cu Niță, dela Herșcu; se opresc. Ce s'a întâmplat cu el ? Cine l-a adus în tren ? De ce ?

Toate ca toate, dar obrăznicia neobrăzăturii, care se preface acum că doarme nu poate s'o lase într'atâta. De unde și până unde, unu căruia nici nu-i mai văzuse vreodată mutra, să-l trântescă de pe bancă, așa din senin.

Doar nu era beat ca să cadă singur jos; erau numai doi în compartiment, cellalt trebuie să fie făptașul. Trebuie să-i ceară socoteală.

Tot timpul cât prin creerul lui se plimbau aceste reflexii udate de licoarea lui Bacchus; nenea Iancu ședea intins pe jos. Astfel îl văzu Msr. Brown, când se mai uită odată la el. Nu-l auzise scuiându-se.

— Ia uite, că mă mai și privește mișelul ! își zise victima macazului și ajutându-se par'că cu exclamația aceasta de necaz, se ridică cam anevoie și în plus impleticindu-se.

— Hei domnule; dumneata n'ai altă treabă decât să arunci lumea pe jos, prin trenuri ? Ce-i asta ? Eu, de treizeci de ani decând sunt funcționar la Stat, așa ceva n'am pomenit. Să știi că o pățești cu mine.

Nedunerit de cauza și violența atacului, deocamdată în fasă primară, adică verbal, Msr. Brown, se ridică :

— Domnule, vă cer iertare dar nu știu despre ce vorbiți dumnevoastră.

— Ce nu știi ? Ce crezi dumneata, domnule, că te joci cu mine ? Credeai că ai de aface eu nu nespălat care se sperie de dumneata ? Apoi să știi că eu sunt veteran din 1913, am luptat la Oituz. Ai pus-o de mămăligă cu mine . . .

Ne mai înțelegând nimic; Msr. Brown căuta un mijloc să-l poată împăca pe bătrânelul cu miros de vin și furios...

— Dragă domnule...

— Aha !!! Mă iei acu cu dragă;... Cu mine nu-ți merge să știi !

— Domnule, dați-mi voie; — în mintea lui Msr. Brown

se lămurise cauza mâinei lui nenea Iancu — n'am nici o vină; ați căzut fiindcă am trecut peste un macaz.

— Hm ! Incepe s' o înmoaie tipul — se gândi nenea Iancu. Poate să fi adevărat ce spune.

— Eu sunt inginer petrolist, nu mă țin de asemenea prostii.

Imi permiteți : Inginer Reginald Brown — zise bietul Brown ne mai știind ce să facă.

— Așa ? ! Imi pare bine că n'am de aface cu vreun vagabond de ăștia de umblă prin trenuri după furat.

Iancu Scarlat, funcționar la Administrație, din Iași.

Așa da ; eu se vezi 'mneata totdeauna . . . Trăiască Anglia ! . . .

.....
— Cât mai avem până la Iași ?

— Zece minute !

— Pe Popescu nu mai era chip să-l iau, dormea cu capul pe masă sforăind ca un Ford înecat în noroiu. Plecai singur să îndeplinesc formalitățile pentru predarea lui nenea Iancu. Culuarul aci se îngusta aci se lățea mișcându-se în zig-zag așa că trebuia să-i tot măsor la fiecare pas, distanța dintre pereți.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ajunsei la compartimentul nostru ; în loc de nenea Iancu văzui patru indivizi stând la măsuță și bând pe rând dintr'una sau două sticle.

Zisei pardon și trecui mai departe la alt compartiment, apoi la altul ; nici urmă de nenea Iancu. Ei drăcie ! Revenii la ăl cu patru — de stau și beau. Par'că semănau doi din ei cu nenea Iancu, dar nenea Iancu era numai unu și pe deasupra mort. Oricât i-ar fi plăcut lui, din morți nu se putea scula ca să bea. Lădoiului Popescu care se împiedică de mine și mă făcu să cad, îmi arată că nu greșesc.

Negăsind pe nenea Iancu și mai și căzând pe deasupra, îmi trecu — între timp — *cotnăreala* și văzui acum lămurit pe nenea Iancu bând frățește dintr'o sticlă de whisky, cu un individ lung, uscat și englez — după cartea de vizită dela geamantan — Erau amândoi afumați bine ; englezul cânta God save the king, iar nenea Iancu, Deșteaptă-te Române ; se îmbrățișau cu foc pecetluind cea mai sinceră amiciție ce s'a legat vreodată între vreun fiu al seninei României și al negurosului Albion.

Nu mai înțelegeam nimic ; dacă n'ar fi fost lada lui Popescu pe care să m'așez, aș fi leșinat . . .

Așa a trebuit să mă 'mbăt — prima oară 'n viața mea —

eu, să-l îmbăt pe bietul Popescu, — a căzut apoi la pat, o săptămână 'ntreagă — să se 'mbete și Englezul pentru ca să-l predau pe nenea Iancu, rudelor cari veniseră la gară cu dricul, spre marea lor bucurie și mângăere, așa cum se obișnuiseră ei a-l ști în viață, mort de . . . beat.

DINU TĂNASE

cl. VIII-a.

Gânduri la gura sobei

*Lumini ce se joacă'n umbra 'nserării
Cu mici flăcări roșii, eu tristă privesc
Și gândul mi-e la sfârșitul cărării
Ce abia o începusem, și-o și isprăvesc.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Vreascul care arde și se face jar,
Vrea să-mi spună oare
Că viața e în zadar?*

*Pâlpăie jarul și 'ncet, încet se stinge,
Ca mai apoi totul să devie scrum . . . .
Ce-e oare forța ce pe om împinge,
Să-și urmeze calea pe-al vieții drum?*

*În suflet ne-e focul ce 'nsuflețește
Viața, ce ca jarul se preface 'n scrum . . .
Fără el, în lume, nimic nu prețuiește,
Afară de el totul se preface 'n fum.,*

EMILIA S. VEXLER

cl. V. L. O. D.

Micul colindător

Când ne apropiarăm de sat, începuse să se cearnă cele dintâi neguri ale nopții.

Viscolul își redusese simțitor furia, iar acum sania aluneca sprinten pe câmpul alb și tacit dintre gară și sat. Jos, pe șesul imens și nins, Inandul se descoperea cu niște spirale lungi de fum. Pe ulițele pustii, nici țipenie de om. Peste tot întunerecul din ce în ce mai pronunțat începea să urzească Ajunului o atmosferă liniștită și tainică.

La capătul »uliții mari«, sania se opri. În prag ne aștepta bunica.

— Bine-ați venit colindătorii mei!

— Bine te-am găsit bunicuță. Dar de ce ne zici »colindători« ? Îți suntem doar oaspeți câteva zile.

— Sunteți colindători, dragii mei, sunteți colindători . . .

— Cum așa ?

— Așa bine. După ce sărbătorile vor fi trecut și voi plecați, îmi va părea că mi-ați fost numai colindători, așa ca și ceilalți. De, n'ai ce face. Așa e viața omului. Timpul cât am fost fericiți, să fi fost el cât de lung, după ce o trecut tot de-o clipită ni se pare c'o fost.

— Dar lasă acuma bunică ceea ce va fi. Acum e Ajunul și să-l petrecem măcar așa cum se cuvine. Din sat colindă cineva ?

— Auzi vorbă. De bună seamă că se colindă, nu numai din sat dar și din Cefa. Dar, așa se vede că de când te-o dat tată-tau la 'nvățătură ai și uitat obiceiurile de pela sate. Frumos, n'am ce zice . . .

Nu știu când și cum ar fi sfârșit bunica, dacă nu ne-ar fi întrerupt tata :

— Traian. ia vezi de ce latră așa de furios câinele.

Eșii. În ușa dela uliță se iscase o sgomotoasă înghesuială.

— Cine sunteți ?

— Colindători, ne primiți ?

— Da.

Intrai înaintea lor ca să vestesc și pe cei din casă. După câteava secunde cinci, flăcăi își făcură apariția, iar în urma lor un băiețaș — tot să fi având zece, unsprezece ani — închise ușa.

În tot timpul cât s'a colindat, îmi atintisem privirile

asupra acestui mititel colindător: mă uimise prin paloarea feții și prin sărăcia hainelor. Sub o cușmă bine îndesată pe ceafă și urechi, gurița-i cât un bob de fasole lua fel de fel de dimensiuni: cânta și el. La cea din urmă colindă, n'a mai cântat. A observat că prea mă uit la el.

— De unde sunteți, întrebă tata.

— Din Cefa.

— Și mititelul ăsta ?

— Și.

— Ia hai mai la lumină măi, să te vedem mai bine.

Refuză invitația noastră. Un flăcău îl aduse de mână până lângă masă. Abia atunci observai că pe spate-i atârna o traistă ce-i ajungea până aproape de glezne.

Al cui ești, îl întrebă mama.

— Lăsați-l săracu', are și el după acum necazurile lui, zise unul ce părea mai în vârstă.

— ... și l-am luat cu noi ca să-și mai câștige și el ceva, completă un al doilea.

Totuși am insistat să-i auzim măcar vocea.

— Să nu vă mințesc, începu el, eu ... eu nu sunt al nimănui. Așa mi-a spus mama bună să spun la cine mă întrebă că al cui îs. Pe mama nici n'am cunoscut-o, iar tata — ierte-l Dumnezeu — a murit în primăvara anului ce-o trecut. Acum mă ține mama bună.

— Frați ai avut ?

— Doi, dar Dumnezeu mi i-a luat și pre aceștia cu vreo șase ani înainte de moartea tatii: amândoi între doisprezece și treisprezece ani.

— O, săracul de tine suspină bunica.

Mă uitai la ea. O lacrimă i se aninase de geana ochiului drept, după ce tremură un moment își urmă cursul pe obraz în jos, apoi... apoi sărută pământul.

Am încercat să strivesc un strop de apă ce-mi umezea același ochiu, dar am rămas înfrânt.

Cu ochii îperdelăți de lacrimi, mama l-a întrebat:

— Tu câți ani ai ?

— La săpare, am întors în doisprezece.

Bunica vru să mai zică ceva, dar simțind că o înneacă plânsul, oftă și ieși din odaie binișor, cu sfială, parcă având grija să nu strice somnul unui bolnav.

Tata îi mai puse o ultimă întrebare:

— Pe tatăl tău cum l-a chemat ?

— Vasile Nicola.

— L-am cunoscut. Pe front în Italia am fost pururi alături. De-atunci nu l-am mai văzut decât odată: acum sunt vreo opt ani.

Tăcerea se lăsă sfâșietoare. Micul colindător rămăsese în mijlocul nostru cași Hristos în mijlocul cărturarilor.

Ochii-i negri, sub două sprâncene scurt arcuite, sticleau încă de umezeală. Nu și-a șters lacrimile, ci le-a dat curs liber.

— Trebuie să mergem, rupse cineva tăcerea.

— Vă dăm bani, fiindcă nu voim să împovărăm pe nenorocitul ăsta.

— Noi primim ce ne dați.

Ieșiră. Micul colindător rămase iar la urmă.

Mi se oferi prilejul să-i vâr câteva bomboane în buzunar.

Simți însă.

— Îți mulțămesc tare frumos, domnișorule, și Dumnezeu să te ție și să-ți dea putere că tare bună inimă mai ai.

— Să veniți să colindați și la anul la Inand.

Bine ?

— Dacă ne-o trăi Dumnezeu, om veni. Sărbători fericite.

Apoi întunerecul îl înghiți. Auzeam numai scârțâitul zăpezii sub pașii lui mărunți. Apoi n'am mai auzit nimic.

O tăcere de mormânt încinse ulița. Sus, pe cer stelele sclipeau ca niște flori de argint risipite pe o câmpie imensă și întunecată.

Mă 'ntorsei. În cameră aceeași liniște. Bunica stătea pe vatră cu nelipsita-i cârjă, în care-și sprijinea bătrânețea.

Urmară alte serii de colindători. Dar prea puțini i-am ascultat. Gândul îmi era dus pe urma micului colindător, care n'a ajuns să-și cunoască pe aceea care i-a dat viață, care de mic copil și-a petrecut la mormânt frații și al cărui tată e ascuns sub o movilă de pământ, peste care toamna anului trecut a plâns cu lacrimi de frunze pentru întâiadață.

Târziu când minutarele ceasornicului indicau o oră peste miezul nopții, se propuse culcarea. În sobă jăratul își schimbă fața în culoarea cenușii, iar afară vântul-un pribeag invizibil — doinea un cânt cu intermitențe ce-mi plăcea să-l ascult.

Toate astea s'au petrecut în anul trecut.

Acum mai vine un Crăciun cu obiceiuri și colinzi. Vom sărbători iarăși «Nașterea Mântuitorului» la Inand unde vin colindători și din Cefa. Micul colindător va veni să ne colinde

iar. De astădată cu un an mai în vârstă. A împlinit doisprezece ani, la săpare a întors în treisprezece, cum spunea el. E tocmai vârsta la care — prea de vreme — cei doi frați ai lui au trecut peste pragul lumii de dincoace.

Și — acum — cine știe — poate Dumnezeu s'o fi îndurat și de ultimul vlăstar al lui Vasile Nicola.

TRAIAN BLAJOVICI

Elegie

*In noaptea târzie eu nu știu
De ce, când razele lunii se frâng
In albia râului luciu,
Durerea m'apasă, îmi vine să plâng!*

*In tăcerea nopții tristă
Gânduri negre mă 'mpresoară,
Adun lacrimi în batistă,
Luna 'n nouri stă să moară.*

*Și deodată, la 'nceput
Mai încet, apoi mai tare,
Mângăios ca un sărut
Gingaș, ca de fată mare,*

*Vântul scutură frunzișul
Teilor din vechiul parc,
Murmură alene Crișul
Și văzduhurile 'ncarc.*

*De chemări ce par c'ar zice:
«Lasă lumea ta și vino,
Dacă vrei să fii ferice,
Și durerea ta alin-o».*

*Amăgit de-aceste șoapte,
Ce mă chem mereu, mereu,
M'a prins un dor nebun de moarte
Să mă liniștesc și eu.*

LIVIU ARDELEANU

O vizită inopinată

De câteva zile, de când ziarele anunțau »vizitele inopinate« pe care le făcea, în întreaga țară Dl. Constantin Dimănescu, Ministrul Educației Naționale, liceul de fete «Despina Doamna» din Craiova era în fierbere, mai ales că »ultimele știri« al »Gazetei Olteniei«, unicul ziar local, îl »semnalaseră« prin apropiere. D-na Directoare Viorica Cernavodeanu, convocase conferința profesorală spre a lua măsurile de rigoare pentru eventualitatea unei astfel de vizite și la liceul ce purta numele atât de strălucit al Despinei Doamna. Iar conferința, în unanimitatea celor douăzeci și două de profesoare, în majoritate titulare definitive, decretase imediata înăsprire a măsurilor de ordine și de curățenie.

— Va trebui, adăugase Dș Dorina Demetrescu, de Matematici, să fim cu ochii'n patru. Mai zilele trecute am cetit în »România« că Ministrul Finanțelor a făcut o astfel de »vizită inopinată« la Administrația financiară din Capitală. S'a prezentat, la ghișeu, la ora 9 dimineața, întocmai ca și un simplu client, și, . . .

— Și . . . ? făcu în cor consiliul profesoral.

— Administratorul, care »tocmai« în ziua aceea, nici nu se sculase încă a fost amendat cu leafa pe zece zile, iar casierul care »știind« că Administratorul va întârzia »în acea zi« dela serviciu, venise și el »puțin mai târziu«, fusese amendat cu leafa pe douăzeci de zile.

— Auzi colo ! completase consiliul »trista« întâmplare dela Administrație, pe când Dș. Demetrescu adăugase: Să nu ne trezim cumva și noi, într'o bună zi »amendate«.

Din cancelarie, vestea se lățise pe coridoare, la pedagoge, iar de-acolo, se răspândise cu iuțea unui fulger, în clase, printre eleve: Fetelor, aveți grijă, că vine Dl. Ministru în »vizită inopinată« !

Apoi vestea trecuse mai departe la Madam Irina, intendentă, care se grăbi să-i anunțe lui Andrei. portarul că vine Dl. Ministru în »vizită înapoiată«.

Iar Andrei, la rându-i, dete să-l scoale pe Vasile, servitorul : Scoală, măi Vasile, că vine Dl. Ministru în »vizită înăpănată« !

Și astfel, fiecare se puse pe treabă : D-na Directoare dăduse ordin ca în cazul că vine, Dl. Ministru să fie condus în

»Cabinetul Directoarei« unde o putea găsi în permanență, când nu avea ore. Doamnele profesoare intrau regulat în clase.

Elevele se fereau să-l mai aducă pe Pitigrili în geantă. Insfârșit, Madam Irina se pusese și ea pe lucru iar Vasile ceruse ajutorul lui Andrei ca să poată spăla scările liceului peste care se așternuse un gros »strat de colb«.

De sus dela Direcțiune și până la Andrei — portarul, — în cancelarie, în clase pe coridoare, în curte, nu se auzea decât acelaș »cântec« : Vine Dl. Ministru în »vizită inopinată«, iar consiliul profesoral începuse »pregătirile« : Eleva Cunescu Maria din clasa doua fusese eliminată pe o zi pentrucă vărsase cerneală pe parchet ; elevele Gărdescu Ana din clasa patra și Pescariu Livia dintr'a șasea, eliminate pentrucă n'aveau număr ; elevei Mimi Nestorescu, octavană, i se scăzuse nota la purtare pentrucă venise fără uniformă ; și astfel continuară »pedepsele exemplare« pentru acelea care nu voiau să înțeleagă că se aștepta o vizită inopinată.

D-l Minisru vizitase Marți Râmnicul Vâlcea iar Miercuri se oprise la Tg. Jiu. După părerea ziarelor, trebuia să urmeze Craiova ; în consecință »Gazeta Olteniei« apăruse Miercuri seara, având, sub semnătura unui înalt fruntaș local, articolul de fond intitulat »D-l Ministru al Educației Naționale în cetatea Banului Mihai«. La gară, sunase telefonul toată seara, când dela liceul de băieți, când dela cel comercial, apoi pe rând dela toate școlile dar mai ales dela liceul de fete »Despina Doamna« căci D-na Directoare era convinsă că liceul dumneaei va avea mai întâi cinstea să fie vizitat decâtre D-l Ministru. Dela gară însă, venea același răspuns : Deocamdată nici o veste ; poate mâine dimineață !

Linșteea serii se lăsase de mult asupra orașului, când pregătirile febrile fură între upte pentru a fi reluate, a doua zi, Joi disdedimineață.

Vagonul care aducea pe Dl Ministru, sosise în Craiova cu rapidul de noapte : prevestirile »presei« se împliniseră întocmai. Dimineața, conform înțelegerii, impiegatul anunță telefonic mai întâi liceului de fete și apoi și celorlalte școli, vizita ministerială.

Dar la »Despina Doamna« se știa deja : Dna Directoare avusese grijă să trimită pe Andrei, la gară, înainte chiar de a se scula impiegatul și acesta adusese »vestea mult așteptată« : Vagonul ministerial era în gară. Așa încât, în momentul când impiegatul telefona la liceu, aci se luau deja »ultimele preparative« : la poartă stătea o pedagogă, care în ciuda ploii care

se pornise, controla numerele și uniformele elevelor, la intrarea lor în școală; chiar la intrarea în clădirea liceului, o altă pedagogă, observa ca elevele să-și scoată galoșii; pe coridor o a treia supraveghia scoaterea mantalelor iar în fiecare clasă, șefa, repeta mereu, la intrarea fiecărei eleve, într'un ritm monoton «deviza zilei»: curățenie și ordine, altfel urmează eliminarea!

Pe la ora opt și jumătate, Dna Directoare fu chemată din nou la telefon: Dl Ministru se dăduse jos din vagon, se interesase când pleacă primul tren spre București și apoi pornise cu o trăsură spre oraș.

Imediat fură înștiințate, printr'o pedagogă, toate profesoarele, în clase, în timp ce Dna Directoare ieși pentru a întâmpina pe Dl Ministru chiar la intrarea în localul liceului.

Afară, ploaia se pornise și mai tare: stropi mari, mânați de vânt, se izbeau de ferestre făcând un zgomot asurzitor în timp ce întregul liceu se pregătea să-l primească, în ciuda vântului și a ploii, așa cum se cuvine, pe D-l Ministru care nu mai sosea. La ora unsprezece, când clopotul cel mare de pe coridor anunță recreația cea mare, D-na Directoare se retrase în cancelarie, închise ușa și telefonă la gară. Intre timp, Doamnele profesoare, ieșind din clase se îndreptau cu pași repezi spre «cancelaria Directoarei» după vești; găsind însă ușa încuiată, se puseră s'o aștepte în anticameră. D-na Directoare nu întârzie să apară aducând cu sine «vestea» cea mult așteptată, ce sosise pe sârmă, cu câteva momente înainte, dela gară: D-l Ministru inspectase Școala de Menaj, se întorsese la gară și plecase spre București cu acceleratul de zece și jumătate.

Un «ah» prelung, răsună sonor din piepturile tuturor profesoarelor care porniră tăcute spre cancelarie. Iar de aci, «ediția specială» pornise, în câteva minute în tot liceul: D-l Ministru trecuse prin Craiova fără a vizita liceul de fete «Despina Doamna».

NUȚY

Credința este o putere divină; necredința o slăbiciune omenească.

Credința e farul luminător care călăuzește pe marea viforoasă a existenței; superstiția e întunericul în care ne pierdem.

Prof. A. C. CUZA

Culmi și adâncuri

(reflexii)

Poveștile bătrânilor, din lungile seri de iarnă, sunt un mănunchiu din buchetul atât de prețuit al amintirilor, cari sunt evocate cu plăcere și adesea scoase la suprafață din adâncul simțirilor noastre...

Ori de câte ori mă gândesc la fericitele clipe de atunci, mă opresc la un fapt care mă izbea puternic atunci când firul povestirii se depăna încet, încet, cu vorbele blânde și liniștite ale bunicului gârbovit de ani și «cu părul nins»...

Când venea vorba, despre faptele generației sale eroice, dintr'un trecut de frământări, ce-au făurit *mărețul prezent*, care închide în sine jertfa supremă a multora, din cei ce i-au fost tovarăși de viața, de suferință, — ochii i se umezeau ușor, mă privea gânditor, iar eu nepriceput:

— Dar, ce ai când vorbești de întâmplări atât de frumoase ?

— ?!!

Dădea din cap, îmi mângăia fața și începea îndată, să vorbească de altceva...

Picurii lacrimilor concentrau doar, mărturia unei dureri, a cărei amintire în vremea de fericită schimbare reprezintă, suprema mângăere a unei străduințe continui ce a dat un rezultat: *înlăturarea acestui fel de lacrimi din ochii nepoșilor.*

* * *

Astă vară, urcându-mă pe un munte, m'am dat în vorbă, cu oameni mulțumiți de soartă și de ceea ce le oferea viața simplă:

— Cea mai mare parte a vieții, ne-o petrecem aici, lângă toată averea: oile, coliba și câțiva câini credincioși.

I-am întrebat, dacă nu se plictisesc. M'au privit cu o mirare, de care m'am rușinat singur.

— Dar, la ce-i bun fluerul de cioban și doina din părinți ?! Ei s'au mulțumit cu atât. *Noi de ce am cere mai mult?* Când suflul ni-e apăsător, punem fluerul la gură. El cântă iar noi ascultăm.

În puritatea atmosferei, aproape de cerul lui Dumnezeu, în chiar raiul său pământesc, cuprins de vraja sunetului melodios, simțirile-mi vrăjmașe s'au împlânzit și o liniște profundă m'a amețit...

Goana după noi satisfacții acolo se mai potolește! Dorințele se armonizează și se reduc simțitor. Intoarcerea în noi înșine numai astfel e posibilă. În ea e condiția cunoașterii putinței de a ne consola.

E un secret al *culmilor* ce-și face loc în suflet canalizând energia spre suprema țință: mulțumirea și satisfacția internă, ce rezidă în imnul trăit al simplității și sincerității morale.

Un elogiu și o mângăere!

Noemvrie 1938.

GH. BULGĂR

Toamna

*Cu zi mohorâtă,
Vreme curată, University Library Cluj
Vii fără verdeață
Cu belșug în traistă
Vine toamna!*

*Tălângi revin în sate,
Un cocostârc cu gravitate
Din ciocu-i la cumnate
Trimite sănătate
Căci pleacă.*

*În viițe 'ngălbenite
Feciori și fete 'npodobite
Cântă, strigă și culeg
Coșorii cârduri, cârduri merg
E toamnă.*

*În văzduh se 'nvârtesc
Corbi negri ce lucesc'
Strânși'n sfat la vorbă,
O veste mare poartă
Vine iarna!*

Extemporal

...Când cu tâmplele ninse de ani, mă opresc o clipă să răsfoesc cartea trecutului, îmi răsar în minte amintiri ca niște vise plăcute, de mult, din copilărie.

...Bătrânul Criș își duce apele murmurând printre aleile de castani. A luat și el ceva din măreția valurilor Dunării albastre. Cerul își topește azurul în marea nesfârșitului orizont.

În clasă, zumzetul de veselie este curmat de intrarea profesorului. Câte o glumă mai țâșnește uneori ca o veveriță sprintară din tufișul unui fag bătrân, dar amuțește când profesorul spune «veți da un extemporal».

Atunci mâini grăbite încep să caute tremurând prin cărți. Inima bate mai cu putere în piept, respirația se îngreunează și toată știința pierе. Șoptești un Doamne-ajută mai convins ca oricând și scapi un oftat. Mai târziu, creioanele încep să alerge pe hârtie și siguranța de sine revine.

...Cu toate străngerile de inimă pe care le provacă, acestea sunt printre cele mai frumoase clipe din viață, și odată cu trecerea lor se strecoară o tristețe în suflet.

...Iar azi, toate acestea apar de sub noianul trecutului ca niște pietre scumpe, luminate de razele tăcute ale lunii...

PETCU NARCIS
cl. IV-a

E-atât de pustiu

*Azi păsări se duc
În cânduri sglobii,
Iar codrii rămân,
Atât de pustii,*

*Și frunzele cad:
Lacrimi pe pământ;
Ca o harfă las,
Tristul, jalnic cânt.*

*Iar Aștrii 'mpărați,
Se sting ei pe cer.
Ce searbăd sclipești,
O, confuz mister!*

*Din freamățul mort
Pleoapa-mi întind,
Și fără vr'un rost,
Imi vine să plâng:*

*Și fără să vreau,
'În noapte, — târziu, —
Te aștept ca să vii:
E-atât de pustiu!*

VIORICA GHIȘE
cl. V-a L. D. I.

Pelerinaj la poalele Pietrosului

Negurile, se risipeau încet sub căldura primelor raze, care deschideau portile întunerecului, lăsând să năvălească valuri palide de lumină pe culmile munților.

Profilul semeț al Pietrosului se contura pe albastrul curat al cerului, unei dimineți de sfârșit de vară.

Tăcerea, cu pași liniștiți, se lăsa gonită de monstrul de fier, ce ne purta pe valea minuuată a Vișeului.

O oprire neașteptată puse capăt cadenței regulate a roților de tren și prin fereastra ștearsă, de abureală, de o mână somnoroasă, se arăta o clădire pe a cărei felinare se distingeau numele gării «Moiseiu».

Treziți din melancolia unei nopți reci, cea mai mare parte din călătorii trenului, Sighet-Borșa, se coborau cu mișcări rezezi din vagoanele supraîncărcate.

Trenul, după un fluerat scurt, parcă ușurat de o povoaară, își relua drumul spre poalele Pietrosului. Mulțimea pestriță a călătorilor coboriți din tren s'a transformat dintr'o dată într'o falangă de pel rini neregulată, cari sub primele adieri ale vântului de munte, treziți din letragia unei nopți de călătorie, deschideau ochii mari în fața priveliștei minunate ce o prezentau munții Rodnei.

Pe drumul ce urca ușor spre vârful unui deal, se scurgeau cete întregi de credincioși de toate categoriile, cu sufletele înălțate la Preacurata a cărei zi venia să o prăznuiască în această dimineață de August, acest popor cu credința neștirbită de loviturile vremurilor grele. Din când în când, o răbufneală de vânt aducea ecoul unor cântări de îndurare, ce se ridicau din această fortăreță de munți, ca dintr'un dom uriaș, a cărui cupolă era cerul senin. La o cotitură, după vârful unui delușor, lângă o pădure de brazi dela poalele Pietrosului, se arăta o biserică de piatră în fața căreia se vedea o veche mănăstire de lemn.

În poiana de lângă pădurea de brazi înprejurul mănăstirii se desfășura înaintea ochilor noștri o combinație de culori mișcătoare, în care privitorul distingea ușor ființele omenești, dintre cari o parte încunjurau bisericie înălțând cântece de laudă »Preacuratei« ; o altă parte se odihnea lângă zidul mănăstirii, iar unii dintre aceștia se mișcau pe lângă păduricea

de brad pentru a-și desmorți membrele pătrunse de frigul unei nopți de veghe.

Erau adunați aici țărani depe valea Tisei, a Izei și a Vișeului; unii făcuseră chiar trei zile de drum pe jos și acum fericți de a fi ajuns să trăiască, una din cele mai frumoase zile a țăranului maramureșan, își mărturiseau păcatele de peste an, înaintea călugărilor în rase cafenii.

Din timp în timp, sosiau noi pelerini, cu preotul înfrunte, cu icoane și prapori, iar țărancele în costumele lor pițorești, în culori deschise. cari contrastau plăcut cu iarba verde și fragedă de munte, ce se sfărma sub picioarele desculțe și obosite de drum; — ridicau un imn de slavă Celui Preaînalt, care să le asculte durerile și nevoile și să le ușureze viața amară — pe care acest popor credincios e nevoit s'o ducă în una din cele mai frumoase ținuturi ale țării.

Fetele, cu părul despletit, care atârna în unde lungi pe cămășile de in, purtând pe cap coronițe de flori măestrit în ple-tite, duceau icoana Preacuratei înpodobită cu flori de munte. Feciorii, cu cojocul pə umăr, cu pieptul plin de aerul de munte, purtau praporii aduși din satele îndepărtate depe văile Izei și a Vișeului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alături de feciori, păseau agale bătrânii cu fețele sbârcite de o viață grea, cu părul atârând în plete, dar cu sclipiri de voință dărză și credință nestrămutată, cu ochii încunjuțați de cearcănele grijilor și ale necazurilor.

Aduceau și ei prinusul lor de rugăciuni Preacuratei, cerând Atotputernicului o viață mai ușoară, nu atât pentru ei, cât pentru nepoții și coconii rămași acasă, cari nu s'au putut învrednici la asemenea jertfă.

Alături de biserica, mai nouă și mai mare stătea vechea mănăstire de lemn, a cărei turn se ridica semeț, la fel cu vâr-furile brazilor din poiană. Mănăstirea străjuia de mai bine de 300 de ani aceste meleaguri, vechi moșii ale unor voievozi cari și-au vărsat sângele pentru păstrarea gliei strămoșești.

Pereții de bărne, cu lemnul învechit și mâncat de cari, aproape goi în interior, susțineau acoperișul de șindrilă înegrită de ploi și de vânturi.

Micul turn, se înălța cu smerenie spre bolta nemărginită a cerului, semn de groază pentru duhurile rele.

Câte-o babă încovoiată de spate venia să smulgă o sur-cică din bârna zidului, băgând-o în sân ca pe un lucru sfânt pe care apoi să-o dăruiască nepoților să-o poarte spre a fi fe-

riți de deochi și nenorociri. Pătrunzând în mănăstire, prin poarta care te făcea să-ți apleci capul, ajungeai într'o încăpere pe ai cărei pereți de lemn se distingeau încă urmele unor picturi cari s'au distrus în mare parte, în urma umezelei și a timpului. Spre răsărit, se înălța micul altar de lemn a câtorva lumânări de ceară a căror lumină era întărită de razele slabe ce pătrundeau prin două ferestre mici din cioburi de sticlă, în chenare de lemn. Lumina slabă lăsa totuși să se deslușească, în interior, trupurile înghesuite ale pelerinilor cucernici, cari făceau mătâni pentru iertarea păcatelor, iar în altar, un călugăr cu barbă făcea slujba dintr'un liturghier învechit de vremuri.

Părăsind scunda încăpere a mănăstirei, ochii se închideau jenați de oceanul de lumină trimis de soare în valuri ce treziau natura adormită.

Pe pajiștea verde de lângă mănăstire, se oficia de către episcop și soborul de preoți, slujba arhierescă și cetele de creștini se înșiruiău pentru a primi împărtășirea din partea păstorului lor sufletesc.

Soarele era sus pe cer, iar Pietrosul își înălța și el fruntea pentru rugăciune. Dinspre altarul improvizat sub cerul liber, se răspândiau răspunsurile corului de țărani. Mirosul de tămâie se amesteca cu aroma dulce a rășinei de brad și cu mirosul ierburilor de munte, iar isvozul ce țâșnia din coasta dealului, șerpuia cu un sursur lin printre juniperii și brădișorii de munte.

După masă întreg convoiul de pelerini s'a așezat la odihnă, pentru a-și câștiga puteri noi la drumul ce aveau să-l facă. Apusul soarelui se apropiase repede și ultimele raze împodobeau într'un asfințit măreț, dealul din fața mănăstirii, carele împodobite cu covoare, lăicere și pături, se pregăteau de drum.

Cei cari aveau drum mai lung de făcut, au plecat imediat după masă, căci în văi asfințitul soarelui se face mai devreme ca la șes. Incet, încet se însera și o parte din pelerini se coborau pe panta dealului, spre gară. După un timp, dinspre Pietros, au apărut primele stele cu sclipiri palide.

O ultimă privire asupra bisericuței cu solzii de șindrilă și creștinul își lua rămas bun dela locul de înălțare sufletească.

Sosirea trenului ne trezi din contemplarea naturii acoperite cu vâlul cernit al serii.

Trenul cobora la vale pe lângă apa strălucitoare a Vișeuului, ce ne însoția de-adreapta drumului de fier, ca să dispară cu mici salturi în spume și să revie din nou sub mângăirea primelor raze de lună.

Pe partea stângă, șerpuia domol drumul de țară și pâlcuri de țărani își urmau drumul despiciând liniștea serii cu același imn de slavă ce le deschidea sufețele, fericite de a fi scăpat de povara grea a păcatelor.

Luceafărul mângăia vârful semeț al Pietrosului și cu sclipirea razelor sale străjuia aceste meleaguri binecuvântate de Dumnezeu.

20 August 1938.

VASILE HOSSU
cl. VIII.

Păsărica

*Prin văzduh rătăcitoare
Sbori adesea ciripind
Și sub calde aripioare
Mi-aduci doruri ce s'aprind.*

*Trist atunci și visător
Privind mereu'n alte zări
Mi se naște-un tainic dor
Se nasc atâtea frământări!*

*Tu, ce doruri potolești
Cu ciripit melodios
Și frământările strivești
Ascultă un glas duios:*

*Când mi-i vedea neliniștit
Și ne-adormit în faptul serii,
Spune-mi printr'un ciripit
— „Ești dat de-acum uitării!”*

NICOLAE BRĂDEANU

Dimineață

. . . . smeu, ori ce-o mai fi, nu știu . . . .
 a'ndrăgit'o și de-odată
 ca turbat, într'o pornire.
 se repede'n brațe-o strânge
 îmbătat de fericire;
 de-un fior cutremurată,
 se frământă a ei fire,
 cu durerea'n suflet plânge,
 copleșită de mâhnire;
 . . . . noaptea plină de pustiu . . . .

lacrimi mari din ochi ea perde,
 aruncând de dor grăbită
 un smarald pe câte-o floare:
 îmbrăcată'n haină verde,
 cântă firea cea vrăjită: City Library Cluj
 „înnul razelor de soare“.

val cu val ziua coboară
 peste platuri deșteptate;
 într'o lină tremurare,
 și domol, pe furișate,
 se cufundă'n alba zare.

în pădure, păsări mii
 dau concertul matinal;
 în program doar simfonii;
 veselă natura,
 un teatru colosal,
 își desvăluie verdeața;
 chiar se cântă uvertura:
 „Bună dimineața!“

Un Crăciun de altă dată

În scurtă vreme, după ce se va așeza pretutindeni zăpada, învelind totul într'o veselă haină albă, va răsuna în văzduh clinchetul clopoștelor dela sănii și vor începe din nou acele vestite bătaii cu bulgări de omăt din recreații, cari îți dau impresiunea unei frăgezimi, unei purități rar întâlnite.

Va veni și vacanța Crăciunului, așternându-ți în suflet o liniște o pace sufletească, — cu noaptea sfântă a nașterii Domnului, noaptea în care, odinioară, în imaginația mea îl vedeam pe Moș-Crăciun venind agale cu un sac plin cu jucării.

În seara Crăciunului, după cât mi-aduc aminte pretutindeni se auziau cântecele băieților cu steaua și zângănitul de săbii al Irozilor, iar prin casă se făceau pregătiri febrile, din bucătărie până în salon.

Imi amintesc perfect, că de obicei, cu o săptămână înainte de Crăciun, plecam undeva acasă la noi ca să facem sărbătorile cu toții, iar eu de teamă că Moș-Crăciun nu-mi va aduce nimic, luam regulat până și lingurița de untură de pește.

Imi trec acum prin minte atâtea Crăciunuri din copilărie în cari ședeam în așteptarea clipei fericite a veniri «Moșului» ce era nelipsit dela noi.

Știu foarte bine că aceste clipe nu se mai pot întoarce, știu deasemenea că Moș Crăciunul ultimilor ani venea, nu cu jucării, nu cu barba lui albă, ci se transforma într'un pachet mai mult sau mai puțin voluminos trimis dela librărie și în care se găseau cărți franțuzești ce au evoluat, treptat, treptat dela «Biblioteque Rose» până la Balzac, Hugo, Verlaine, din anul trecut.

Imi aduc aminte, de o noapte a Crăciunului, de acu 10 ani și mai bine, în care eu îmbrăcat în hainele de ceremonie «tip marinar», ședeam într'un colț al

camerei cu inima cât un purice de emoție, căci pre-simțeam venirea aceluia, pe care îl știam că, sus în cer, șade de a dreapta lui Dumnezeu și pe care îl știam pe aproape, în urma unor informații culese dela bucătărie, de unde fusesem gonit de mama, sub pretext că-mi murdăresc hainele, tocmai în momentul când eram pe cale să descoper secretul existenței lui Moș Crăciun.

Așteptam așa cam de vre'o jumătate de oră când se deschid larg ușile camerei alăturate și sunt chemat înăuntru unde se afla minunea minunilor, un brad mare, a cărui stea din vârf, mai, mai, atinge tavanul.

Mă apropii încet, încet, de pomul de Crăciun cu ochii atinși la cele câteva zeci de lumânările aprinse ce mă fascinau. Aveam ochii mari deschiși, bulbucăți aproape, când abia îndrăznii să rostesc cu jumătate de voce și cu respirația tăiată de emoție: Moș-Crăciun.

Deodată un artificiu de acela care răspândește stelute, îmi luă ochii și dându-mă puțin înapoi, putui observa la picioarele bradului un căluț de lemn adevărat așa cum îl dorisem eu un an întreg, cu frâu, cu scări . . . Cred că nu pot găsi cuvinte să-mi exprim fericirea de care mă simțeam copleșit atunci și nu pot găsi vr'un număr ca să arăt într'al câtelea cer de fericire mă găseam, căci ce vreți, e oare puțin lucru, să posezi un cal de lemn de mărime considerabilă, cu dârlogi, cu șea adevărată?

Nu îndrăzneau să mă apropiu acuma, nici de brad, nici de căluț, căci îmi păreau așa de ireale acestea toate, ca într'un vis, întocmai, cum îmi făuriser eu în imaginația mea mai înainte când șezusem în colțul odăii alăturate.

Bucuria mea ajunsese la paroxism, când zării în spatele căluțului și un automobil cu 2 becuri ce se aprindeau succesiv și automat, când acest vehicul mergea.

Privirile îmi zburau, când la căluț, când la automobil, când la luminițele și globurile din pomul multicolor. Apoi fără să-mi dau seama, am îngenunchiat într'un extaz adânc și am spus: Doamne Moș-Crăciune, îți mulțumesc, îți mulțumesc.

Doar atât am putut zice și nimic mai mult, căci fericirea, bucuria, de care mă simțeam cuprins, îmi furase graiul.

În acele momente, eram pătruns cu adevărat și convins până'n afundul sufletului de faptul că Moș-Crăciun există, căci cine altul decât el putuse să facă această minune?

Mi-am zis atunci în gândul meu: — acum să poșteacă cei dela bucătărie să-mi spuie că nu este Moș-Crăciun, le-ași arăta căluțul, automobilul, steluțele din pom și sunt singur că dacă cineva ar fi îndrăznit să nege încă pe Moș-Crăciun, aș fi strâns pumnii mei mititei, înfuriat de atâta mișească rea credință.

Vraja nu se sfârșise încă, căci aud în spatele meu niște voci cristaline de copii ce veniseră cu colindul. Corul copiilor a mărit încă atmosfera de vraje, în care mă găseam și mereu îmi întorceam capul dela brad la copiii ce cântau, remarcând printre ei unul mai mititel cam de seama mea, care să tot fi avut vre'o 5 anișori. Acest copil micuț observase căluțul și privea, privea cu atâta intensitate la căluț de par'că ar fi vrut să-l înghită.

Eu văzând ochii doritori ai băețașului, ce licăreau la fel ca luminițele din pom, văzând surtucul lung până'n pământ al lui — probabil că fusese al tătâne-său — și căciula mare de tot din care abia, abia eșiau la iveală cei doi 2 ochișori scânteietori și un năsuț înroșit de ger și fiind impresionat de privirea lui jînduitoare pentru căluț, nu mi-am mai luat ochii de la dânsul.

Îmi amintesc că atunci s'a deșteptat în mine,

(lucru pe care greu mi-l explic acum știind că în general copiii sunt egoiști) un simțământ de milă pentru acest copil, la care nu-mi dădeam seama din ce împrejurări nu venise Moș-Crăciun și care nu avea ca mine atâtea bomboane în pom, n'avea automobil și mai ales n'avea un căluț așa de frumos.

După ce copiii au terminat de cântat, eu l-am luat de mână și uitându-mă implorător la tata, am zis:

— Tăticule, tăticule, îi dau căluțul meu, eu mă mulțumesc cu otomobilul și cu pomul de Crăciun . . .

Și i l-am dat . . .

În momentul acela, deși eram atât de mic și deși avem doar câțiva ani mi-am dat seama și am simțit că într'adevăr bucuria băețașului acela cu ghetete rupte fusese mai mare ca a mea.

Acum când nu peste mult timp «Moșul» se va abate din nou pe meleagurile noastre, cu dreptul pe care poate fiecare din noi îl avem, i-aș cere dacă s'ar putea să-mi aducă la fel ca altădată un căluț de lemn și un automobil iar pentru acest Crăciun nu mi-ași dori nimic altceva, decât să fiu din nou copilul de odinioară care a ghicit în ochii sclipitori ai băețașului sărac cea mai mare satisfacție și fericire posibilă.

OSCAR GH. POPESCU
cl. VII-a.

Avertisment.

Nu munci ca să transpiri,
Ci fă-ți timp să și respiri;
C'altfel ce-ai în cap mai bun
In stropi va porni la drum.

Just.

Unirea celor buni este moartea celui fărădelege

(1 Decembrie 1918)

Cică trăia odată într'un sat un om putred de bogat. Și era așa de bogat, încât, decât bogăția lui, numai păcatele și fărădelegile lui erau mai mari și mai adânci.

Și erau aproape de sufletul lui aceste fărădelegi, căci erau patul lui în care dormea, scaunul lui pe care ședea, pământul pe care-l lucra, casa în care se adăpostea : toate, toate, câștigate prin fărădelegi și nedreptăți.

Ba, fărădelegi era și hrana ce o mânca.

Și era bogat și păcătos, dar bătrân și hodorogit și ar fi trebuit să moară și nu murea.

Ar fi trebuit să moară. Dar vorba bătrână spune că omul pleacă de pe acest pământ, când își implinește sorocul faptelor sale bune și al fărădelegilor pe care este în stare să le facă.

Fapte bune nu făcuse. Dela ceice putuse să 'nvețe nu învățase ; și n'avuse pentru cine să facă : n'avea copii ; iar cei din satul lui erau străini de sângele său.

Bine nu făcuse, iar murmurul și lacrimile stoarse de fărădelegile lui din ochii celor năpăstuiți de dânsul, ale văduvelor și ale orfanilor și ale cător Cristos să-i miliuască, — se ridicaseră spre tronul Domnului.

Și era așa de mare plânsul că huia întreg cuprinsul ; și era așa potop de lacrimi, că se adunară nori negri și deși în jurul tronului Domnului. Și era plin cuprinsul, de morăitul și durduitul stârnit de întâlnirea, acestor dureri.

Și așteptau intrare grabnică aceste lacrimi la Domnul, ca să se liniștească și să nu vină să se împreune cu dânsese picătura ce deslănțue furtuna năpraznică ce sdrobește 'n calea ei totul, și rău și bun.

Și trebuia să moară și nu putea.

Dar mila și îndurarea Domnului, în viața aceasta, e mare și neînțeleasă, și fața de cei buni chiar față de cei răi : le dă prilej și vreme să părăsească drumul păcatului ; să 'nceapă a bățători drumul faptelor mântuitoare.

Marea lui milă oprea, doar să nu se 'mpreune asupra capului său valurile năpraznice stârnite de păcatele lui și îndurarea lui era că nu se îneca.

Ci Domnul, care tuturor este Tată, nu lasă pe cei buni moștenire celor fărădelege; dar lasă pe cei răi ca un sbiciu peste capetele celor buni: pentru a-i scutura din neputința și trândăvia lor; pentru a-i trezi la viață conștie: ca să nu aștepte, cu gura căscată, toate de-a gata dela Domnul.

Căci nu se cade ca Domnul să le și prindă și să le și frigă porumbul, ci ei să și-l prindă și frigă și ei să dea, partea cea mai bună din el, jertfă Domnului.

Și Domnul care e bun și puternic, căci n'are lipsă de ajutorul nici a celor buni, nici a celor răi, ci tuturor El le dă mila sa, ajutorul său, Domnul care este drept și nu pedepsește pe nimeni peste măsura îndreptării sale; văzând că durerea celor năpăstuiți se prefacă'n ură, a zis către cel fărădelege:

— „Până când noianul fărădelegilor tale să'nghită toate razele căldurii și ale dragostei mele, ca aceste să nu poată ajunge să mângâie și învelească pe cei buni; ori n'ai sfârșit sorocul răutăților tale? Vino, și dă-mi seamă de faptele tale!

Și s'a îngrozit cel nelegiuit de cuvintele Domnului! Simțea ca-i e aproape sfârșitul.

Ca'ntr'o străfulgerare, i-a trecut pe dinaintea ochilor săi sufletești toată viața lui cu toate fapte — fărădelegile sale și n'a găsit, în toată această lungă viață, lungă mai ales pentru cei năpăstuiți de dânsul, — n'a găsit un razim, n'a găsit un toiag de bine, cu care să-și târâe viața câteva clipe! Și n'a putut, decât să bâlbâe câteva cuvinte:

Doamne, dacă întru fărădelegi m'am zămislit, pentru ce m'ai zdrobi pentru fărădelegile mele? Nu pot veni la tine, nu-mi pot părăsi averea mea, căci n'am cui să-mi la moștenirea!

Dar vorbele celui fărădelege sunau ca lovituri de cuiu în sicriu, ca bătăile ceasului din urmă; sorocul fărădelegilor lui se'ncheiase.

Iar *lacrimile* celor năpăstuiți de dânsul, — ce ca nori negri și deși stăteau în jurul tronului Dumnezeuesc și închideau vederea, ca cei buni să nu-l vadă pe Domnul, — *au dispărut* ca prin minune; au intrat în visteria Domnului, prefăcându-se în pietri scumpe. Și s'a înseminat deodată întreg cuprinsul scaunului Domnului.

Și a grăit Domnul: N'ai cui să-ți lași moștenirea ta? Intoarce-te spre moșia ta! Intoarce-ți ochii spre pământul năpăstuit de tine, nepedepsit, atât amar de vreme: și-ți vezi moștenitori!

Și s'a întors cel fărădelege și ce-a văzut nu i-a fost a bună! A văzut pe toți, pe toți cei nedreptațiți de el, o viață întreagă;

dându-și mână de frăție, căci tocmai pentru aceea putuseră fi nedreptățiți atâta timp: căci nu se uniseră.

Și-acum uniți cântau, uitându-se unii în ochii altora; dar cu inima deschisă și plini de încredere cântau un cântec și înălțau smeriți o rugăciune către tronul Domnului.

Cântecul lor era: *In unirea-ne e tăria!*

Iar rugăciunea smerită: Doamne, până când?

Și blând binecuvânta Domnul pe poporul său cu pace, de s'a înseninat întreg poporul și se țineau și mai strâns de mâni, căci înțelegeau că această strângere de mână a împrăștiat norii din jurul tronului Celui Preînalt.

Și s'a înseninat poporul căci a văzut minunea trăznetului din seniu care lovește fără vindecare.

Căci trăznet din senin a fost pentru cel nelegiuît unirea celor năpăstuiți de el, — sub puterea căruia s'a sfârșit, a murit, s'a năruit la poalele tronului Celui Preînalt, la picioarele celor năpăstuiți de dânsul.

Și-a rămas încremenit poporul de dreapta judecată a Domnului și s'a induioșat Domnul de înduioșarea poporului său. Și ploaie caldă de binecuvântare cădea pe norod dinspre tronul Domnului.

Și s'a înduioșat poporul și a grăit cântând cu încredere și smerenie către Domnul:

— Doamne, dreptatea ta e dreptate'n veac. Doamne, când ai vrut și când ai știut că e bine, ne-ai luat junghiul din coaste, ne-ai luat durerea din suflete: ne-ai luat tiranul din cârcă. Mila ta și dreptatea ta o vom cânta în veac!

Dar oare va trebui să dăm nelegiuîtului, Doamne, tributul cererii iertării? Cine-i va zice, Doamne? Noi trebuie să-i zicem creștinescul: Dumnezeu să-l ierte?!

Iar Domnul blând binecuvânta pe poporul său cu pace și cer, senin semn că jertfă binemiroitoare înaintea feței Domnului era judecata norodului Său.

Rugăciunea norodului e sfântă înaintea Domnului Dumnezeu. Și Domnul ascultă pe poporul său.

Dar Domnul cel bun și drept nu le-ar fi putut împlini cererea: nu putea să ierte pe cel ce-a trăit și s'a săvârșit în neleguire: murind nepocăit.

Așa a pierit cel neleguit: prin unirea celor nepăstuiți de dânsul.

Și-a rămas de-atunci zicala, până în ziua de azi, de pomină, și 'nvățătură, din neam în neam:

Unirea celor buni este mormântul celor fărădelege.

Eu nu mai sunt al meu

Eu nu mai sunt al meu în setea râvnei arzătoare
și-aud cum bate un gând.

Din când în când

un câine latră răgușit în depărtare.

cu stropii liniștei mă 'mpărtășesc
fantoma jalei mă atinge
și'n clocot de sânge

durerea și ura viața-mi strivesc.

Mi-e trupul o umbră închisă'n coșciug

un lut făr'de puțință.

Mă sbat în neputință,

mă văd pierdut. Aș vrea să fug
de chipul meu

spre cer

s'aprind lumini lui Dumnezeu.

sunt robul Lui și mila-I vreau ca să I-o cer.

Eu nu mai sunt al meu și-aud departe-un cânt
în noapte pustiu.

Eu singur îi știu

vraja ce poartă în ritmul său frânt.

E glasul ei. E solul de 'mpăcat
cu tainice șoapte.

E noapte

și-aș vrea să fug de 'nfiorare

să uit de durere

și 'n prag

povestea fericirii s'o ascult în tăcere

s'ascult cântarea vieții și-a dorului drag.

Dar nu mai am trup, zadarnic mă chiamă
în ritm de mister.

ființa-mi de fier

în clipă durerii năvalnic se sfarmă.

IONEL NADIȘ
cl. VIII.

Ruga unei mame

Deasupra e icoana stropită de lumină
Iar înaintea sfintei, o mamă se închină
Ea stând îngenunchiată se roagă mult fierbinte:
D-eal meu copil iubit, fecioar' adă-ți aminte

Tu mama tuturor ce de virtuți ești plină
Imi vindecă copila, și 'ndură-Te de mine.
Puterea Ta cerească e multă și prea mare,
In chin și suferințe Tu ajuți pe fiecare

Și tristele i suspine le'nvăluie neagra noapte,
Și îi transformă ruga într'un noian de șapte
C'e'n iute sbor s'avântă spre lumile divine.
De unde ajutorul și vindecarea-i vine.

PAULA BIHARI

BCU Cluj / Central University Library cl. V L. O. D.

Nocturnă

Se scutură norii de albu-ie vesmânt
In noaptea tăcută, bizară;
Prin aer, doar vântul mai toarce cu-avânt
Și-i frig și 'ntunerec afară...

O bufniță sură cobește 'ntr'un turn
A unei biserici uitate;
E sumbru și mistic decorul nocturn
Ca 'n ruini de veche cetate...

E liniște-adâncă!... In colțul pustiu
A-aleei de albe fantasme
La capătul recelui, mistic sicriu
O mamă își plânge pierdutul său fiu...
Și vântul se sbate în spasme!...

VLADIMIR DRIMBA
cl. V-a

ECONOMIE

Cu ocazia unei excursii, am auzit din gura unui elev, un gând al zilei: orânduiala e câștig de vreme!

— Cu mintea la acest gând al zilei, vreau să îndrept atențiunea tinerilor mei cititori către o mare sărbătoare care are loc, în toate țările luminate ale lumii, la 31 Octomvrie, când se sărbătorește una dintre orândueli și anume marele praznic al Economiei.

Această sărbătoare nu e o zi de odihnă cu festivități speciale și cu program bogat, ci dimpotrivă o zi de încordată activitate destinată să arate prin viu graiu și prin scris, dar mai ales prin fapte că temelia sănătoasă a vieții pentru individ și pentru popor o formează: Munca și Economia.

Munca oțelește trupul și inobilează sufletul, iar Economia îi întărește statornicia în buna rânduială și-l face stăruitor în linia dreaptă a vieții. Prin Muncă și Economie, omul își asigură independența și nu va ști ce-i umilința, fiindcă niciodată nu va întinde mâna.

Toate obiectele de învățământ tind să ne învețe a munci, deaceia s'au aranjat materiile pe ore, pe măsura puterilor trupești și sufletești ale elevilor. Despre Economie însă numai în treacăt se vorbește pe la orele de dirigenție. Azi eu aci, însă vreau să arăt ce este Economia? Cum se practică Economie aiurea și la noi? Și ce foloase aduce?

Ce este Economia? Omul sălbatic și omul primitiv au drept caracteristică esențială că întreaga hrană ce-o câștigă într'o zi, o risipesc în consumație imediat chiar în paguba sănătății lor. *Nu se gândesc la ziua de mâine.* Omul care gândește la ziua de mâine, cu ce se va îmbrăca și cu ce se va hrăni e un om prevăzător. Un astfel de om imparte câștigul zilei de azi ca să mai rămână și pentru zile când nu-i nici un câștig, nici nu poate câștiga de bătrânețe sau boală.

Prin urmare omul care-i prevăzător la ziua de mâine, chibzuește cum să folosească câștigul lui de azi așa fel ca să-i asigure liniște și pentru vremea când nu-i nici un câștig. Unui astfel de om îi zicem îndeobște că-i „econom“, Omul econom are o lege în casa lui cu privire la cheltuieli, căci doar atâta înseamnă acest cuvânt în limba grecească, care aduce pururea aminte omului că veniturile sunt trecătoare, pe când cheltuielile cu hrana și cu îmbrăcămintea sunt permanente. Această lege e ca sluga lui Darius

I regele persan, carele a fost pus să-i zică în fiecare zi puter-
nicului rege :

„Stăpâne adu-ți aminte de Greci“ !

Intocmai așa și Economia ne amintește veșnic că a venituri-
rile sunt întâmplătoare când cheltuielile nu se curmă niciodată.
Deci așa trebuie să îndrepte cheltuielile ca să poată ajunge câști-
gul și pe zilele când acesta lipsește.

E o lege grea aceasta, însă îi asigură omului liniște și-l
înalță în ochii semenilor săi. Il găesc vrednic de stimă fiindcă el
cârmuește cheltuielile și nu cheltuielile pe om. Această putere de
orânduire a cheltuielilor e o virtute care înfrânge pornirile rele
din om. Ea-l învață pe om la cumpătare și cruțare. Aș putea-o
asemui cu linia — culme a unui munte pe care mergând vezi
orizonturi largi și luminoase. Cel ce se abate dela această linie
spre dreapta dă în groapa risipei, iar în spre stânga în râpa
zgârceniei.

Econom este numai omul muncitor. Să fim bine înțeleși, că
economia în înțelesul ei înalt presupune trudă. Lumea nu pre-
țuește întru nimic averile moștenite, căpătate de-a gata, cu atât
mai mult nu prețuește bogăția strânsă din înșelăciune, furt sau
fâlharie. Deaceia când zicem economie înțelegem prin aceasta :
puterea de a păstra, din roadele muncii în care ai trudit.

În înțelesul acesta omul econom și cumpătat cheltuește în
locul întâiu numai pe lucruri absolut necesare, cum e hrana, îm-
brăcămintea, locuința și cu greu se hotărăște la cheltuieli folosi-
toare adică pe lângă hrană și îmbrăcămintea să și mai cumpere ceva
și pentru cultivarea personală ; dar înlătură cu desăvârșire chel-
tuielile nefolositoare ; beuturi, petreceri, jocuri de cărți, — cari pe
lângă că sunt superflue, îi strică și sănătatea.

Risipitorul începe cheltuiala cu cele nefolositoare și de-i mai
rămâne ceva ban, mai dă și pentru cele trebuincioase.

Zgârcitul închide ochii la toate. Nu-și cumpără nici cele tre-
buincioase, necum cele nefolositoare. Rabdă chiar în paguba sănă-
tății lui numai să vadă adunătură. Zgârcitul își pune în primejdie
sănătatea cu slăbiciunea lui tocmai ca și risipitorul când își chel-
tuește și sănătatea trupului și-și otrăvește sufletul.

Singur economul, când trebuie să facă o cheltuială, întâiu
se întreabă că îi este de folos sau ba ? Nu se grăbește să cum-
pere pe datorie, căci știe prea bine că cel ce cumpără pe datorie,
cumpără și scump și rău.

Dacă e ușor ca să ajungă cineva zgârcit și mult mai ușor
risipitor, e mult mai greu să țină omul calea mijlocie. Și de acum

răspund la a 2-a întrebare. Pentru a ne putea ține în linia dreaptă, trebuie să ne deprindem la economie. Economia nu se învață pe de rost ca o lecție de istorie sau ca o poezie. Ea se deprinde ca un meșteșug. Deci trebuie să facem *ucenicie*. Plugarul cruță din ceeace-i aduce plugul, funcționarul din leafa lui, muncitorul din salariul lui; toți caută să rupă o părtică din câștig, s'o pună deoparte: „hani albi pentru zile negre“.

Așa și voi, trebuie să vă deprindeți a pune deoparte din banii ce vi-i dau părinții, rudele sau cunoscuții voștri, să-i cruțați pentru cazul când părinții ajung la strâmtoare și nu vă pot, într'un anumit moment, ajuta; sau pentru cazul când va trebui să vă cumpărați vre'un lucru folositor, de exemplu o carte sau, pentru vre'o excursie.

Cel care nu se deprinde din școală să fie cumpătat și cruțător, nu poate ajunge un bărbat cuminte și înstărit ci un ticăloșit prin cele cărciumi și de răsul lumii, cum dealtfel avem exemplare așa de triste pe cele străzi ale orașului nostru.

Elevul poate să se cunoască, dacă e în stare să se împotrivească ispitelor, când având 2 lei în buzunar, trece pe lângă turcul cu halva, — ispita îl turturează să dea leii sau ba? De foarte multe-ori leii is mai tari decât plăpândul școlar și scapă leii dela școlar la turc. Dacă un elev știe despre sine că-i este greu a griji de bani, deși ar voi să-i cruțe, apoi să știe că este un mijloc bun de a scăpa de ispite și anume cu ajutorul *Caselor de Economie*. Înainte de a pleca în oraș pe la cele vitrine ispititoare, — cari nici nu bagi de seamă cum îți scot și-i dai pe lucruri de nimic, — pui banii într'o pusculiță, sau dacă pleci în oraș cu ei, ață la oficiul postal să cumperi timbre speciale, cari se lipsesc pe niște cartoane, numite „Foaie de Economie“ și când s'au adunat în pusculiță 50 Lei, sau când s'au lipit de 50 lei timbre, Casa de Economie îi primește i-i trece ca „depunere“ în livret.

Casele de Economii au fost înființate de un francez, iar inițiativa serbării de 31 Octomvrie o avem de un Institut de Economie din Milano din 1930. — Părinții conștienți de greutatea viitorului copiilor lor, își indeamnă odraslele lor la deprinderea economiei, căci prin ea devin oameni cumpătați și apoi e știut din cei vechi că numai munca și economia îi dau omului bunăstare și mulțumire. Numai el are trecere înaintea semenilor și numai pe un astfel de om îl ajută colegii și consătenii și nici decum pe un risipitor și declasat.

Casa de Economie păstrează banii. Cea mai mică depunere este de 50 lei. Elevul poate pune zi cu zi câte-un leu în pușcu-

liță, până se vor aduna 50 lei. Acest sistem a fost practicat de oamenii prevăzători din vechime. Numai că mai de mult banii cruțați să puneau în căldare sau într'o oală și se îngropau în pământ, sau se legau cu 7 nouduri și se puneau la căpătâiul patului sub saltea. Casele de Economii nu numai că-i păstrează ci îi fructifică, ca să se plinească scriptura :

Dintr'o economie cât de mică.

Dacă nu cură tot pica.

Toate statele caută azi să îndemne pe cetățeni săi la economie, știut fiind că tot ce este progres în lume se datorește oamenilor păstrători. Țara a cărei cetățeni vor fi înarmați cu astfel de calități, va fi sigură că va înfrunta și va supravețui orice furtună. O pildă strălucită da țară cu copii economi e Japonia. Acolo toată suflare a simte trebuința de-a face depuneri pentru mărirea și strălucirea patriei.

Statistica ne arată că noi Românii stăm pe fuștelul al 29-lea în rândul popoarelor cruțătoare, adică suntem destul de înapoi. Dela 1930 până azi s'a ajuns să avem 300 000 depunători. Din aceștia în 1936 erau 13.000 elevi, azi în 1938 rândul s'a îngroșat deabinelea, căci sunt 71.000 elevi depunători. Casa de Economii dă chiar premii acolo unde se vede îmbrățișată ideia de economie. În 1936 s'au dat premii în valoare de 200.000 lei. Azi în 1938 se vor da 759 premii în valoare de 1.000.000 lei. Iar la concursurile interșcolare dela Tinerimea Română din ăst an a dat premințiilor livrete de economie în valoare de 160.000. Insumi am văzut cum ajută pe concurenții dela școlile de meserii cu câte-un livret în 2000 lei, cu dreptul de-a-i putea ridica numai după ce termină cu școala și cu armata, când școlarul de ieri, azi vrea să-și deschidă un atelier, când nu va mai trebui să cerșească după un capital inițial pentru începerea meseriei, și mai ales nu va trebui să se funcționarizeze ca cu tocul după ureche și cu sărăcia de pantaloni călcați după d-l Ștrăița-goală.

Iată așa lucră Ceful sau Casa de Economii și pedeașupra o măsură unică: Banii se pot ridica dela Casele de Economii ori unde te-ai afla în țară la orice oficiu postal. Ai plecat din Oradea la Constanța sau Cernăuți, nu trebuie să pleci cu bani, ci numai cu livretul de depuneri. Cu acest livret te prezinți la Cec și ridici, din ce-ai depus, suma dorită.

Nu avem cuvinte indeajuns să Vă indemnăm, cu toată căldura sufletului, la Economie și încă în înțelesul ei de mai sus, adică economie răzimată pe muncă și pe o mică jertfă. Dacă adunarea de bani nu-e legată de o cât de mică răbdare (de exemplu în

loc să-mi cumpăr bomboane mai bine răbd și banii îi adun pentru o carte), aceia nu e economie, căci nu ne-am pus la încercare puterea de înfrângere a pornirilor și dorințelor noastre de tot felul. Deaceia vrem să fim bine înțeleși, nu vrem numai *adunare de bani*, ci mai vârtos și mai presus de bani și de orice bogăție, vrem întărirea voinței de a ingenunchia pornirea noastră către risipă și de a infrunta ispita. Nu vrem să facem din voi câte-un mic Croesus, ca să se poată lăuda cu grămada de bani. Nu nu și iar nu. În fața Cartaginei cea cu mii se corăbii pline de bogății, cu grămezi cu pulbere de aur și cu cetățeni lacomi după aur, au stat concețâtenii lui Regulus cei cu inima de aur ai Romei antice, cari au înfrânt pe trufașa și prea bogata Cartagină. Astfel de suflete ne trebuie. Fiți de strajă când ispita vă invită la vre'o cheltuială nefolositoare. Oridecâte-ori faceți vre'o cruțare, însemnați-vă în carnetul vostru dela ce plăcere v'ați sustras. Păstrați carnetul, și când mai târziu îl veți răsfoi, el vă va fi o suveniră plăcută din zilele de copilărie, când ați învățat a fi economi.

Foloasele economiei

Prin economie școlarul se face „om“ adică om cinstit care potrivește cheltuielile după venituri, după vorba străbună: Intinde-te cât ți-e plapuma! Omul econom și cinstit se răzimir pe roadele muncii lui și nu pe ale altuia, căci în cazul ultim faci un furt.

Economia îl învață pe om să nu facă datori, pe cari dacă nu le poți plăti la timp, ești silit să mințești. Iar minciuna n'aduce ceva bun la casa omului, numai desgust de muncă și numeroase umilințe. De aceia economul nu-și permite nici o plăcere, dacă nu și-o poate procura fără împrumut.

Economul și cumpătutul e și milostiv: Nimeni nu poate ajuta pe altul, dacă el însuși trebuie să fie ajutat.

Economul cinstește orice fel de muncă și cine iubește munca, nu batjocorește roadele ei. Deaceia a cultiva spiritul de economie înseamnă a cultiva și iubirea de muncă, și în fine:

Economul e stăpân pe sine, a câștigat o mare biruință că și-a potolit patimile.

I. Elevi. Dacă vreți ca părinții, — rudele și cunoscutii voștri, cari își pun nădăjdea în voi și vă fac daruri până sunteți școlari, să poată conta pe voi, deprindeți virtutea Economiei, pentru a fi

azi : fii ascultători și școlari iubiți ; mâine :
bărbați cinstiți, sprijin al familiei și cetățeni
devotați ai patriei.

căci :

Niciodată cel ce strânge
De necazuri nu se plânge.

Numai când ești econom
Meriți numele de „om“.

Iar elevul muncitor

Dacă e și cruțător

De nimic nu duce dor.

Când faci economie

Suta se preschimbă'n mie.

Și ajung de unde am început ; la gândul zilei economie :

„Numai prin credință muncă și economie

Putem zidi o puternică și fericită Românie“.

Prof. TEODOR FLOREA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Te roagă cineva

Ascultă vocea mută — a vremii care trece

Și te oprește-o clipă s'o 'nțelegi

Ea îți desleagă taine — ascunse'n legi

Și îți încălzește gândul și iubirea rece.

Ascultă glasul vremii care nu mai este.

Și îți șoptește 'n cet pe la urechi.

Îți cântă despre viață cântec vechiu,

Și despre tine, o perpetuă poveste.

Ascultă glasul vremii care o să vie

Ascultă-l, ce știi când îl mai asculți?

. . . Te faci că nu-l auzi, ca alții mulți,

Iar el, mai bine ca pe oricine, te știe . . .

ELIAD RĂBUCANU

Spre casă...

Trenul nervos, șueră prelung, apoi încet se pune în mișcare. Batiste ies la geam și lacrimi se preling pe fața călătorilor. Incet dispare la orizont și rămâne în urmă gara, biserica, întreg orașul. În schimb alte regiuni, alte așezări omenești defilează înaintea noastră. Noi mergem. Incotro?

După atâta vreme, cât am stat departe de-ai mei, parcă din nou mă cuprinde o bucurie știind că iar am să revăd satul meu, unde am copilărit. Oare ce mă face să fiu atât de strâns legat de acele locuri? Păi, nu acolo am făcut primii pași, nu acolo am rostit primele dulci cuvinte tată și mamă, nu acolo am cunoscut toată măreția lui Dumnezeu?

Incet, văd perindându-se prin mintea-mi biserica veche din capăt, în care și au cuibul liliecii și bufnițele, moara părăsită cu zidurile ruginite de vânt, printre care ne jucam noi copiii, ulița noastră și în sfârșit casa noastră cu fântâna din curte și câinele meu legat în lanț. Apoi mă văd urcând cărarea din dosul curții urmat de câine și ajung la râulețul ce curge prin sat. Aici, pe un bolovan, veniam de multe ori singur, mă așezam și uitându-mă la apă, cădeam pe gânduri. La ce mă gândeam nici eu nu știu.

Deodată monotonia drumului fu ruptă de sgomotul frânelor. Am ajuns. E Duminică așa că oamenii sunt la biserică. Mama de sigur se roagă și pentru mine. Ce bucurie au să aibă ai mei când, venind, acasă mă vor găsi pe mine, deschizându-le poarta și pofțindu-i înăuntru.

Ruşdea Ioan

cl. IV-a.

La moartea lui Nagy Attila

. . . O stea a căzut de pe cer, lăsând în urma ei o dungă luminoasă și adâncă pe instelata boltă cerească . . .

Cu puțin înainte încă, vesel răsunau strunele chitarei și degetele fine ale cântărețului lunecau domol pe coardele din care se înălțau acordurile duioase ale romanțelor de demult. Cu puțin înainte încă, mâna lui isteț mănua grafitul negru și repede se conturau pe hârtia albă dinaintea lui desemele, ce ne-au amuzat atât de mult și cari erau tot atât de reușite ca și poeziile sale triste și melancolice. El ne-a desemnat și coperta revistei noastre.

Cu puțin înainte încă, muzicantul, desenatorul și poetul trăia în mijlocul nostru . . . Și acum nu mai este! . . .

Talentat și inițiat în orice domeniu al artei, parcă trăia o viață aparte pe pământ, între celelalte vieți banale. Nu era făcut pentru lumea asta prozaică. Și el simțea aceasta. În poeziile sale prevedea în mod profetic sfârșitul atât de timpuriu și atât de tragic . . .

. . . Și într'o posomorită zi de toamnă — tocmai când împlinea al nouăsprezecelea an al vieții sale — Stăpânul l-a chemat la sine, ca să conducă el mai departe corurile Cherubilor și Serafilor și să l cânte câteodată din chitara-i de aur, cu strune de argint, acele cântece atât de duioase și atât de mișcătoare.

. . . . .

Un loc în mijlocul nostru a rămas gol și noi, cari zi de zi am fost împreună cu el, nu ne putem consola de lipsa lui . . . Chitara nu mai cântă și degetele fine au amorțit de suflul rece al morții.

Nu e ființă care să poată rămânea nepăsătoare la tragedia unei vieți atât de tinere și atât de talentate. Toți

stau cu genele udate de lacrimi în fața mormântului proaspăt și acoperit cu flori albe și ne descoperim capetele cu amintiri dureroase înaintea simplei cruci de lemn, pe care scrie: „Nagy Attila“.

„A trăit 19 ani“.

M. A. cl. VIII.

Jale

*Sub soarele veșniciei mele iubiri,
Pătrundă-ți în suflet grija ce tace,
Să-ți smulgă din zile o clipă de pace,
Să-ți smulgă nădejdea'n lanț d'amintiri.*

*E-atâta durere'n răscruci de alei.
Și'n colbul de aur se stinge-o lumină.
Se stinge-o viață curată, senină
Și-o plânge în ramuri o frunză de tei.*

*Se sbate în mine un dor ne'mplinit
Ca'n sufletu mi jalnic s'o plâng această lume.
Ca s'o plâng în taină, cu lacrimi făr'de nume,
Ființa ce'n iubire ură mi-a sădit.*

*Se sfarmă puterea în gândul trudit
Durerea se sbate'n răscruci de-alei
Și-mi plânge tristețea o frunză de tei
Și'n suflet îmi plânge un dor ne'mplinit.*

IONEL NADIȘ
cl. VIII-a.

SATUL MEU

De mergi cu autobuzul de la Piatra spre Broșteni, dela cotul morii lui Maftei ți se luminează toată zarea și vezi satul ca'n palmă, cu căsuțele-i așezate pe un mal și pe altul al Bistriței, la poalele străvechiului Ceahlău, ce-și înalță piscurile-i trufașe, până'n înaltul cerului! . . .

Satul meu . . . !

Vezi femei cu catrința'n brâu și cu cămașa albă de in, torcând în prag, ori robotind prin curte după treburile gospodăriei. Chiar în mijlocul satului, se înalță ca o statuie măreață, vestita stâncă, „Piatra-Teiului“, despre care se spun atâtea legende. E o stâncă înaltă, izolată de munții dimprejur, încercuită de casele gospodarilor și acoperită, în parte, cu un mușchiu de smarald. Despre frumusețe, i-a mers vestea, încât mulți vizitatori vin și o admiră, o fotografiază și ascultă cu plăcere legendele privitoare la originea ei, din gura bătrânilor din sat

Parcă-l văd și acuma pe moș Zamfir, cum stă de vorbă cu niște vizitatori și între altele, le spune și una dintre multele povești ce umblă din gură'n gură :

— „D'apoi, amu cică nu știa dracu ce să mai scormonească, ca să le mai aducă pagubă și vr'un rău celor de pe pământ și astfel să mai tragă din ei și'n iad, că dela o vreme 'ncoace, prea mulți mergeau la rai, încât iadul ajunsese cam pustiu! . . . Ce-i vine lui în minte, ce nu-i vine, că numa ce umflă un pietroi cât toate zilele de mare și ieșind pe porțile iadului, o ia la sănătoasa, cu gândul s'o așeze între apa Bistriței și a Bistricioarei, ca să le oprească cursul și astfel apele să se tot strângă între munți, până ce s'or revârsa cu furie peste tot pământul, înneacănd toată lumea! Și cum vă spuneam, boerii dumneavoastră, să nu-mi uit vorba de la gură; Michiduță o cam luase la picior, fiindcă se apropia de cântatul cocoșului și de nu apuca să-și îndeplinească fapta până atunci, apoi toată puterea lui pierea! . . . Merge el ce merge și când prin dreptul Bostanului numa ce aude cântatul cocoșilor!!! . . . Și așa de tare s'o spăriet, încât numa ce-i scapă piatra de pe degetul cel mic și se duce de-a dura, oprindu-se hăt în vale aproape de un teiu. Și iaca de atuncea s'a numit „Piatra-Teiului!“ . . .

Piatra aceasta se află în grădina bisericii, unde sunt vișinii și duzii ce-mi cam făceau și mie cu ochiul în copilărie și nu odată, ci mai în toată Dumineca, când mă duceam cu Costică a lui Co-

jocaru la scăldat, mă prindea părintele prin vișini, ori prin duzi. Ș'apoi vai de obrazul și de pielea mea! Că mă spunea tatii ș'apoi ce luăm, cu nimenea nu împărțeam; dar asta tot par'că o mai uitam eu cum o uitam, însă când dădeam ochii cu părintele, numai roșeam tot, ca racul și-mi crăpa obrazul de rușine!

Dar la horă 'n sat ce de lume se aduna și ce mai jocuri se încingeau sub nukul cel mare dela Diaconița! Stăteau cei bătrâni și priveau cu drag la fetele și feciorii lor, cum mai învârteau hora și sârba de sta și soarele 'n loc, de dragul lor!

Apoi ce să mai spun de Paști, când se făceau de tot câte două trei srânciobe, veniau până si flăcăii de prin Răpciune, de 'nvârtau câte-o horă la noi în sat! Dar la hram, ce de lume vine'n sat la noi și petrece de Sfântul Nicolaie, căci pe la noi așa-i obicei din bătrâni, ca fiecare sat să facă hram într'o sărbătoare anumită, ș'apoi când e hram într'un sat, toți gospodarii se pregătesc cu de-ale mâncării și cu băutura pe a doua zi, când îi vin neamurile și prietenii de prin satele vecine. Iar când e hram într'un sat vecin, merg gospodarii din satul nostru pe la neamurile ori pe la cunoscuți lor din acea comună și-și petrec împreună. Așa trăiesc oamenii din satele noastre, în bună înțelegere și în pretenie unii cu alții.

Când mă făcui și eu mai mare și mă dădu tata la liceul din Piatra, de-abia așteptam vacanța, ca să-mi revăd casa, satul și pe ai casei. De pe la strămtura Roșenilor, începeam să mă pregătesc pentru scoborire

Mă uitam cu drag, pe geamul autobuzului și întotdeauna o zăream pe mama stând pe prispă, cu mâinile streășină ochilor, uitându-se cu atenție, doar, doar mă va zări și pe mine dădându-mă jos, cu valiza în mână. Inima-i creștea de bucurie când mă vedea venind îmi eșea înainte și mă strângea la piept duioasă, mă săruta pe frunte, în timp ce din ochii îi picurau două lacrimi fierbinți, de bucurie că sosisem iarăși acasă, unde la vatră ascultasem seri nenumărate, adrmind în poala ei, poveștile cu Sfânta Vineri și cu împărații viteji, cu Făt-Frumos din lacrimă! . . .

Îmi vine în minte și chipul bunicii, care mă ocrotea și mă iubea și ea din tot sufletul, gândindu-se și rugându-se lui Dumnezeu pentru binele meu și pentru ca să-mi ajute la carte, ca în felul acesta să fiu fericit în viață. Astăzi bunica își doarme somnul de veci în cimitir și niște flori de crin îi acopăr mormântul! . . . Nevinovate, curate și gingașe ca și sufletul bun al celei, care s'a depărtat lăsându-mi în schimb, amintirea-i binecuvântată, legată de dragostea satului copilăriei mele.

Dănilă C. Traian
cl. IV-a.

Laicii și evanghelia

În goana după un ideal călăuzitor, făclie luminoasă pe întunecata mare a vieții, omenirea a încercat toate soluțiile posibile pentru a-și stămpăra setea de ideal, instinctul metafizic adânc înrădăcinat în ființa ei.

Iisus Hristos a fost Acela care prin Evanghelia sa, a dat lumii un ideal de viață care să satisfacă deodată și necesitățile pământești și aspirațiile spre nemărginit ale omului. Idealul evanghelic al lui Hristos, bazat, pe ideea iubirii aproapelui — în cea mai largă accepțiune a cuvântului — a rămas pentru toate veacurile: făclie călăuzitoare și dădătoare de viață pentru cei ce-l înțeleg și îl urmează, piatra de potigheală și de rătăcire pentru cei superficiali și necredincioși.

Între aceste două alternative a oscilat omenirea dela Hristos și până azi. Veacurile cari s'au scurs se disting prin lumină sau întuneric, prosperitate sau regres, pace sau războaie, după cum oamenii acelor veacuri au pătruns și au urmat învățătura lui Hristos sau, căutând să și explice originea lumii și a vieții prin teorii atee și absurde, și-au trăit viața într'o morală ticluită după împrejurări și interese de capete bolnave.

Astăzi, în omenirea, angrenată în ritmul trepidant al unei civilizații de captivante preocupări pur tehnice, pornită pe un materialism cras și exclusivist, cine mai stă să citească și să mediteze pagini din Sf. Evanghelie?

Scriem aceste rânduri pe marginea conferinței D-lui prof. Marin Ștefănescu despre „Cultură și naționalism“ ținută la Oradea în 19 Nov a. c.

Această conferință n'a fost decât un elogiu măreț al culturii și al naționalismului bazate pe principiile morale ale Sf. Evanghelii.

Au abundat citatele și referințele din Cărțile Sfinte, însuși cuvântul „Evanghelie“ a fost des repetat cu multă evlavie și convingere de către D-l conferențiar care — deși laic — s'a dovedit a fi un bun cunoscător al adevărilor sfinte.

Nu este lipsit de interes acest fapt. Pentru că în vremurile ce le trăim, rar ne este dat să auzim din gura unui și mai ales a unui om de cultură, rostindu-se cuvinte din Evanghelia. Uităm par'că azi că începutul și adevărata înțelepciune este numai în Evanghelia lui Iisus Hristos. Uităm că aici este depozitată „înțelepciunea lui Dumnezeu cea din taină și ascunsă, pe care Dumnezeu

mai nainte de toți vecii a rânduit-o spre mărirea noastră. (I. Corin-
teni 2, 7).

În afară de această înțelepciune nu există alta, căci după
cuvântul Sf. Pavel: „Înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea
lui Dumnezeu“. (I. Cor. 3, 19)

Nu este oare vremea să ne dăm seama că numai învățătura
mântuitoare a Sf. Evanghelii ne mai poate scăpa din neputințele
de tot felul în care zăcem? Când valurile clocotitoare ale vieții ne
amenință, când vifornița ispitelor ne vâjje prin urechi și ne pă-
trunde întreaga ființă mai încercăm să punem alte temelii vieții
noastre în afară de „cea odată pusă care e Iisus Hristos! (I. Cor. 3, 11.)

Ne-a bucurat mult cuvintele dumnezești rostite cu adâncă
evlavie de buzele unui om de înaltă știință, de un filosof. Ce ar fi
dacă toată suflarea ar lăuda pe Domnul după pricepere și putință?

Impărăția lui Dumnezeu pe pământ n'ar mai fi o utopie
intangibilă cum socotesc azi: indiferenții, scepticii și necredincioșii.

GEORGE LIȚIU

BCU Cluj / Biblioteca Universitară Cluj

La isvorul . . .

*La isvorul mănăstirii
Făcătorul de minuni,
Vei vedea cum merg adesea
Oameni răi, și oameni buni.*

*Sunt zile pe săptămână,
Când de peste munți și văi
Mulți cu sutele se-adună,
Oameni buni și oamei răi.*

*Vin cu toții la'nchinare,
Și se roagă 'n zi de luni,
Intră'n sfânta mănăstire,
Oameni răi, și oamei buni.*

OVIDIU ROMAN
cl. V-a. L. E. G.

Rău crescuta

— Schiță —

Intr'un compartiment de clasa II. a trenului accelerat Oradea — București, patru persoane, deosebite ca sex și vârstă, dormeau duse, rezemate unele de altele dovadă că erau în raporturi destul de intime între ele.

Dormeau duși? Da și nu. Dacă aceasta se putea afirma cu ușurință, față de trei dintre ele, d-na Manole și d-nișoarele Suzane și Vera, nu tot așa de ușor se putea spune și în ce privește pe al patrulea personaj, tânărul licean Gheorghe Bogdan, cunoscut în această mică societate sub numele de Gheorghită, sau mai pe scurt Ghiță.

Jenat la început de prezența reprezentanțelor de sex opus celui al său și pentru a-și arăta bărbăția el nu voi să se culce, cu toate că însoțitoarele îi făcuseră propunerea în mai multe rânduri.

— Vrei invitație bătută la mașină și timbrată, îl întrebă Suzane, cu o voce batjocoritoare.

— Nu, nu vreau nimic. Încă nu mi-e somn, răspunse el cu o voce, care voia să fie bărbătească.

Astfel stând lucrurile, femeile se culcară, lăsându-l pe Gheorghită treaz. . . . .

Trenul gonia acum vijelios pe Câmpia Ardealului. Timpul trecea încet de tot. Somnul venea să-și ia vama dela organismul lui Ghiță. Ochiul, oboșiți de veghe, se închideau singuri. Rezistă cât putu. . . .

Insfârșit se gândi și el că puțină odihnă nu i-ar strica. Se întinse, deci, pe capătul de bancă, rezervat lui și cu capul rezimat pe umărul Susanei voi să adoarmă. . . .

Oboseală zadarnică. Abia închise ochii (acum închisese cu voia) și începu o manevră, care ar fi părut ciudată din partea unui adormit, oricui l-ar fi văzut. Ridica în aer, când mâna dreaptă, când cea stângă și după ce făcea cu ea ceva semne, o readucea la punctul de plecare. El singur știa cauza acestei manevre, cauză care nu era provenită decât dela faptul că o muscă, fără domiciliu și fără altă ocupație decât plimbarea își alesese ca loc potrivit, fața lui Gheorghită.

Și-ar fi putut găsi desigur, un „Corso“ mai bun, acesta fiind adesea plantat cu câte un fir de păr, lung de un centimetru,

sau mai mult chiar, (am uitat să spun că lui Gheorghiu sau Ghiță, cum vrei să-i spunei, de un timp încoace, îi crescuse un pufișor, moale la 'nceput, dar care îi înăsprea fața și i-o întuneca în acelaș timp, pe zi ce trecea). Oricât de negânditoare era biata muscă, ea știa un lucru și anume: că i-ar fi foarte greu și în același timp și destul de penibil, să treacă depe emisferul răsăritean partea întâi, pe cea de a doua, fără a face uz de „catalige“ sau aripi, sau altfel să treacă peste muntele Himalaia (nasul) sau să înconjoare marea Caspică (gura), având în vedere că sub nas puntea era de netrecut. Prefera prin urmare un singur obraz, anume pe cel drept, pantru a-și face „datoria“

Enervat peste măsură, Ghiță, căuta momentul prielnic, pentru a o omori. Căutare fără rezultat De câte ori voia s'o surprindă, nu făcea altceva, decât, că își trăgea câte o palmă, care îi aducea lacrimi în ochi. Strigătele de durere, prin cari voia să-și transmită suferința, le opria pe buze, din bună cuviință și rușine Când reușea s'o alunge pentru câteva minute și încerca să adoarmă, nu putea din cauza bâză tului, care îl enerva mai mult decât însăși plimbarea

— O voiu lăsa în pace acum, își zicea el, pregătindu-se de apărare.

Voia el s'o lase însă ea nu știa ce-i rușinea. Abia își isprăvea Ghiță, fraza din gând și musca revenea. O lovitură puternică și o dată cu ea un geamăt din partea lui, era consecința acestei noi nerușinări.

— Ce să fac? se'ntreba nefericitul. Dacă o gonesc, bâzâie prin aer și nu pot adormi; dacă vreau s'o omor, sufăr numai eu. Și într'un caz și în altul lucrurile se întorc în dezavantajul meu. Trebuie să găsesc prin urmare o a treia soluție . . .

Punându-și creerul la contribuție el izbucni după aproape o oră de meditație :

— Am găsit; voiu pleca afară pe culoar și voiu lăsa geamul deschis. Când voiu reveni „Ea“ va fi plecată. Bun. Zis și făcut . . .

Odată ajuns pe culoar el se gândi la cele trei însoțitoare ale lui.

. . . Cât sunt ele de fericite, se gândi el. Lăstate în pace de această „nerușinată“, ele își dorm liniștite somnul . . . Visează desigur. Ce n'aș da să știu pe unde le poartă visele acum Dar la ce bun? Nu mă interesează decât Suzane; Ea aș vrea să știu ce visează.

Alte și alte gânduri se scurseră prin mintea lui cu repezi-ciune în jumătatea de oră, care o petrecu afară. Se' ntoarse în

compartiment, cu speranța, că va putea dormi. Ți-ai găsit. De abia se așezare și „obraznica“ își reîncepu jocul.

Mai gândindu-se puțin, încercă o ultimă șansă. Iși puse perdelele pe față și astfel putu adormi târziu de tot (cam sufocat bine'nțeles) . . . Adormi, după ce se mai uitase încă odată la chipul drăgălaș al Suzanei, căreia îi va spu . . .

O gădilară neplăcută, pentru el, pe obraz, îl făcu să se trezească din somnu-i letargic. Fără a-și deschide măcar ochii, în credința că musea îl sâcâie din nou, el își ridică „dreapta“ încet de tot (ceea ce îi dădu răgaz Suzanei să-și retragă brațul) și o lăsa apoi să cadă năpraznic :

— Ei acum te-am dat gata, zise el triumfător. O căută pe jos. O găsi într'adevăr amorțită, nu însă din cauza loviturii, cât mai ales din cea a frigului care pătrunsesse pe geamul deschis. O ridică în sus :

— Iată-te în sfârșit moartă, îi zise el. Un hohot de râs, din partea celor prezente, îl întâmpină pe bietul băiat.

— Dar ce ai tu cu sârmana ființă, îl întrebă Suzane, compătimitoare.

— O voiu jertfi, răspunse el scurt

— Și de ce mă rog ? se interesă din nou Suzane.

— Pentru că toată noaptea am dus o luptă îndârjită cu ea și n'am putut dormi deloc.

— Intr'adevăr n'ai putut dormi ? îl întrebă doamna Manole, n'ai dormit deloc ?

— Deloc, sau mai de loc. Și asta numai din cauza „acestei impertinente“ lipsită de cel mai elementar bun simț și neținând seamă de cea mai simplă regulă a bunei cuviințe, care și-a făcut de cap o noapte întreagă . . .

— Sărmanul băiat, zise doamna Manole

Vera care până acum nu zisese nimic, găsi de cuviință să zică și ea ceva, prin care să pue capăt întregii discuții. Exprimă, deci, prin două cuvinte tot ceea ce crearea ei putuse să creadă în legătură cu discuția celor trei.

— Ce necrescută ! . . . Zise ea

Atât și-și intoarse fața în altă parte . . .

GHEORGHE POTRA
cf. VII.

Noaptea de Crăciun

*E iarnă grea și fulgii de zăpadă,
Se cern din cerul clar și înfinit,
Ca niște fluturi gingași de mătăasă
Pe glia grea, pe lutul amorfit.*

*E noaptea Sfântă plină de mistere.
Colinzi s'aud la case de creștini,
Căci s'a născut Isus Mântuitorul,
Copilul blând, cu ochii mari, senini.*

*Glasuri de îngeri se aud în noapte.
O nouă stea răsare, sus pe cer.
Săracii pâine, hrană pentru viață;
Iar mușii graiu; orbii lumină, cer.*

*El marele profet venit de sus,
Rostește atunci un singur Sfânt cuvânt:
Și surzii aud, iar orbii văd lumină;
Cei morți se scoală iarăși din mormânt.*

*Cu sufletul curat ca un cristal,
El predică frăție și iubire,
Ah, ce senină-i noaptea asta, Doamne!
Și câtă vraje e în dulcea-i fire!*

*Ca o comoară vecinică de aur,
Regina nopții doarme acum tăcută
Și miile de stele încep a plânge:
Și plâng și eu învins de clipa mută.*

LUPU HORIA

cl. IV Lic. Sf. Vasile Blaj

Resemnare

*Mi-am plâns în taină toată fericirea,
Și mă'ndoiesc că nenumirea
Mi-o poate da'napoi.*

*Cerșind umil un strop de mângăere,
Am regăsit în suflet doar durerea;
Și n'am putut să'nving.*

*Secatu-mi-am a plânsului isvoare,
Am părăsit speranța 'nșelătoare,
Și ma'm făcut păgân*

*Pierdut, în noaptea cea nemărginită
Cu firea mută, oarbă și 'mpietrită
Aștept venitea „Ei“.*

EUGEN L. GROZA
cl. VII-a

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Satul meu (sonet)

*Pe drumul lat și prăfuit în soare
Eu merg încet, și mă gândesc în mine
La satu'n care-a fost atât de bine
Și care se ivește-abia în zare.*

*E satu'n care zilele senine,
S'au scurs atât de repede că-mi pare,
Acum când mă reîntorc din depărtare
Că sunt copil; să cânt, să joc îmi vine.*

*E satul meu. Același e și-acuma
Doar singură biserica e alla
Ea nu-i mai cerceta'acum într-una . . .*

*Creștinii trec pe lângă ea, și saltă,
In locul sfintei cruci ei fac o glumă . . .
Dărâma-se clopotnița înaltă . . .*

OVIDIU ROMAN
cl. V-a L. E. G.

Așteptare

Trec amintirile pe suflet fulgerând
 Și călduri, călduri au trecut cocoară
 Vorbînd de tine'n fiecare seară.
 Și frunze trec la geamuri fluturând.

Amurgul ca surâsul taie de blând.
 Când pe fereastă'n casă se strecoară,
 Deșteaptă amintirea de adîneoară.
 Stînd în jilț tem'brățișez în gând.

Și toamna trece'n fiecare zi
 Când aurul din pomi s'a veștejit
 Și vor veni apusuri cenușii

Vor povesti ulucile de tine
 Si'nfrigurat te-oi aștepta să vii,
 Să stai la gura sobii pentru mine.

LUPU HORIA
 cl. IV Lic. Sf. Vasile Alaj

In Cișmigiu.

— N'am ceas. Cum o să știi că a trecut ora plimbării mele cu barca ?

— Fiți pe pace Barca are o gaură și nu poate pluti pe apă mai mult de o oră.

* * *

— Vă place deci Rossini? Ce părere aveți despre *Bărbierul* său ?

— Nu-l cunosc ! Eu mă rad singur.

Pr. Vasile Sala: Colinde bătrânești

«Editura noastră» București

Colinda e o manifestație spontană a sufletului religios al țaranului. Fondul colindelor e țesut în întregime din cunoștințele religioase ale poporului așa cum i-au fost predate în graiul lui simplu de pravoslavniciei popi de lege românească.

Iată ce spune D-l prof. Lupaș despre colinzi și valoarea lor istorică: „In astfel de împrejurări de viață patriarhală primitivă s'a înrădăcinat în sufletul poporului român o concepție de viață proprie. Despre această concepție avem dovezi în colindele poporului cari sunt monumente literare istorice mai vechi decât orice documente vechi scrise, căci înainte de a avea învățați cari să scrie, poporul cânta. „Obiceiul colindatului, ca și numele colindă (dela Kalendae) sunt încă din timpul romanității noastre. „ . . . colindele de Crăciun, pe cari păstorii au continuat să le cânte și în timpurile cele mai grele sufletul popular a îmbrățișat cu gingășie pe Iisus pruncul așezându-l în mediul vieții de păstori și de plugari în ieslea boilor cari „aburesc de înrăzesc și durerile îmlânzesc etc. (I. Lupaș: Ist. bis. ort. rom. Buc. 1929. Idee exprimată recent și de D-l conferențiar Gh. Lungulescu într'o conferință la Oradea.)

A culege, a studia și a prezenta, deci, colindele înseamnă a cunoaște sufletul românesc dintr'o vreme în care vitregia sorții nu ne-a păstrat decât puține urme despre el.

Prin prisma acestor considerațiuni să privim valoarea colecției de colinzi prezentată.

Iată de pildă colinda: „Intreabă-se'ntreabă Doamne“ cuprinde patimile Mântuitorului cum ar fi descrise de El însuși:

„Că voi bine știți
„Bine ca și Mine
„Că mă vându
„Cănele de Iuda
„La căinii de Jidovi
„Cu treizeci de arginți —

Sunt înșirate apoi feluritele supliciil „cunună de sipini, brânț de rug verde, vestmânt de urzică,, fiecare strofă încheindu-se cu:

„Și-încă le părură
„Celor fără lege
„Că nu-i chinza mare.

Câtă fecundă imaginație nu denotă această colindă!

O colindă interesantă este și aceasta „O mărgu și mai mărg..“ al cărei subiect este epizadul petrecerii Sf. Familii în Betleem. Sălășluindu-se într'un grajd Sf. Fecioară e apucată de durerile Nașterii, Căii, cari făceau zgomot sunt blestemați să nu se sature:

„Numai la Ispas
„Și-atunci 'ntr'un ceas,

iar boii cari suflau să le facă căldură sunt „alduți de Dumnezeu . . .“ După legendă, Crăciun e prezentat ca stăpânul grajdului în care sălășluia Sf. Familie.

Colinda „Colo sus Doamne mai sus“ este o narațiune simbolică a unor stări și personajii din viața poporului dela sate.

Sf. Petru șade în poarta raiului. Pe rând vin și-i cer să fie lăsați în raiu frații și părinții, dar sunt respinși: fratele fiindcă era lacom, sora fiindcă era crâșmăriță și:

„Dacă ei (oaspeții) s'or îmbătat

„Apă'n vin tu le-ai băgat

„Și bani deplin că ți-ai luat“.

Tatăl său e respins pentrucă în viață fusese „birău mare de om mare“ și asupra pe săraci.

Dar mama lui Petru care fusese:

„Cornuriță, prescuriță,

„Sămbătă de către seara

„Toate lucrurile ai lăsat

„Măne dalbe-ai sufulcat

„Ciară 'n mână ți-ai luat

„Și lumină ți-ai făcut

„Grămadă de luminări

„Și liturghii de prescuri . . .“, e trimisă „de-a

dreapta Tatălui“.

O frumoasă antiteză între tatăl, fratele și sora cari reprezintă o seamă de oameni ai satului și mama care e prescurăriță, făcătoare de lumini și îngrijitoare a bisericii.

Colinda „În grădina raiului“ povestește sugestiv capitolul din Geneză cu păcatul lui Adam și alungarea din raiu.

O remarcă interesantă ede făcut la colinda „Vânători de-a lui Pilat“ în care un vultur se roagă de vânătorii lui Pilat să nu-l omoare:

„Că 's solul lui Dumnezeu

„Și m'a mânat maica sfântă

„Să botez pe fiul sfânt.

Vulturul e simbolul Sf. Ioan Evanghelistul. Poporul însă nu face deosebire între Sf. Ioan Evanghelistul și Botezătorul, deaceea îl simbolizează și pe acesta din urmă tot printr'un vultur. Tot patimile Mântuitorului le povestește și colinda „Soare răsare, nu-i soare răsare“.

O colindă populară e „Corindiță cu codiță“ în care autorul popular se plânge că nu mai capătă nimic din colindat, căci:

„Oamenii cari-au mai dat

„De mulți ani s'or îngropat.

Volumul de colinde se termină cu câteva orații de Crăciun ca: Mulțumirea pentru colac (alduirea colacului) și mulțumirea pentru „cioloboc“ de porc.

Terminând de cetit colecția de colinzi a Părintelui Sala, ai impresia că ai cetit un capitol din Sf. Scriptură. Lectura lor ne transpune cu gândul în seara de Ajunul Nașterii, când melodioasele colinde cântate de buzele înghețate de frig ale copiilor nedesfată de o potrivă trupul și sufletul.

Colindele, atât pentru frumsețea lor cât și pentru valoarea lor istorică, ar trebui să fie cât mai mult adunate și studiate. Sunt așa de multe și cu atâtea variante încât cunoașterea lor e indispensabilă la cunoașterea în parte a fiecărei regiuni.

Meritul colecției prezentate îl găsim tocmai în tăerea unei adânci brazde într'un ogor întelenit, prea puțin cunoscut deși așa de bogat, interesant și frumos.

Cronică

Nu putem începe rândurile de față fără să nu așezăm în fruntea acestei cronici culturală și muzicală, cele trei conferințe, ținute în orașul nostru, la scurt interval una de alta, de D-nii Prof. univ. Nicolae Iorga, Consilier Regal și Marin Ștefănescu, dela Universitatea din București și de Dl. Gh. Lungulescu, ziarist și conferențiar al Casei Școalelor și care tratând aceeași mare problemă de actualitate pentru noi, aceea a drepturilor noastre sfinte, dar privite din trei puncte de vedere, au avut și acelaș scop măreț: spulberare agitațiilor pornite dela o vreme, în contra noastră. de către vecinii dela vestul țării.

Duși de fiorii sfinți ai naționalismului nostru-ă spus dl. Marin Ștefănescu, în conferința dela 19 Noemvrie: „Cultură și Naționalism“ — avem puterea dela Dumnezeu să spunem de aci, dela granița de Vest a țării, cuvântul înalt, academic, tuturor acelora care vor îndrăzni să pretindă ceva din drepturile noastre sfinte, că noi preferăm mormântul de glorie decât vieța în rușine și ocară. Căci noi avem o misiune sfântă, noi nu ne umilim, noi nu facem pact cu dușmanul, ci vom lupta până la unul aducând cântece de slavă lui Dumnezeu în naționalismul nostru. Și noi nu vom pieri, căci: Cu noi este Dumnezeu!“

În ziua de 1 Decemvrie, tocmai în ziua împlinirii a două decenii dela unirea Ardealului, a răsunat de aci — înăuntrul și în afara țării, glasul limpede, dar răspicat și hotărât, al D-lui Prof. Nicolae Iorga în fața unui public pentru care sala teatrului s'a dovedit mult prea neîncăpătoare: „Țara aceasta am făcut-o noi și pentru noi și nu lăsăm pe nimeni să ne-o încalce. Datoria noastră este să fim uniți ca să fim tari și tot ce am luat, am luat cu sabia și cu sabia îl vom apăra.“

Au fost momente de adâncă înălțare morală și națională, acelea în care D-l. Prof. Iorga a pledat cu mărturii și documente istorice asupra drepturilor și a rostului nostru aci, în această țară și noi aducem marelui cârturar al neamului prinosul de recunoștință, din partea tineretului dela această graniță, pentru lupta pe care o duce pentru apărarea și întărirea forțelor noastre naționale și-i promitem că sămânța ce o sădește în suflitele noastre tinere va găsi un ogor care va da roade ce vor fi folosi-toare țării.

În fine ultima conferință din ciclul celor mai sus amintite a fost ținută de către d-l Gh. Lungulescu care a vorbit despre „vechimea și noblețea daco-românismului“. Cu o argumentație puternică, conferențiarul a arătat vechimea noastră pe aceste plaiuri precum și rostul nostru în prezent și misiunea noastră în viitor.

Tineretul român dela această graniță și-a îndeplinit și de data aceasta datoria, participând cu însuflețire și într'un număr impozant la aceste trei manifestări naționale.

*

În seara zilei de 26 Nov. „colegele noastre dela Oltea Doamna, au serbat patronul liceului, printr'un reușit festival dat în sala teatrului Regina Maria. Cuvântul ocazional a fost rostit de către D-na Directoare A. Gaiculescu care a evocat figura măreață a Doamnei Oltea, mama lui Ștefan cel Mare. S'a desfășurat apoi un program îngrijit alcătuit, din care

desprindem declamările elevelor Aurora Bădescu (Străbunii de M. Rădulescu) Doina Graur (Doina de Gh. Coșbuc) și Rodica Huzum (Frumoasă ești o țară de P. Dulfu) apoi dansul național „Romana“ — bine executat de elevele clasei VII-a, în frumoase costume naționale din Bihor, în corul liceului, condus de D-na Prof. Colonel Șiara, a cântat „Eroii“ imn patriotic —. La sfârșit s'a jucat piesa istorică „Cuib de șoimi“ într'o aleasă interpretare a elevelor. Ica Bălan — care a reușit să ne redea cu mult talent în rolul Doamnei Oltea, iubirea de țară a mamei lui Ștefan cel Mare, apoi Florica Popa (Moș Pinte) Emma Csanda (Ștefan) și Valeria Economu (Voichița).

*

Corul catredalei rom. unite de sub conducerea maestrului Fr. Hubic a deschis Duminecă 4 Decembrie, seria concertelor tradiționale de Crăciun, printr'un „matineu de colinzi“, în fața unui public numeros în frunte cu I. P. S. S. Episcopul Valeriu Frențiu de Oradea. Concertul a prilejuit tuturor auditorilor momente plăcute de reculegere, dovedindu-se și de data aceasta fama de compozitor și de dirijor a maestrului Hubic. Acelaș cor a executat la festivalul de 1 Decembrie al Casei Naționale „Nunta Românească“, o adevărată feerie muzicală, îndelung aplaudată de asistență.

*

Stagiunea operei române din Cluj s'a deschis, în orașul nostru, cu „Faust“ de Gounod, urmând la scurte intervale Ebreea, Lakmé și Carmen. Desigur că nu avem decât să ne arătăm mulțumirea pentru spectacolele, din ce în ce mai reușite, pe care ni-le prezintă opera din Cluj. O singură remarcă: anul trecut din aproape douăzeci de opere ale stagiunii, una singură a fost din repertoriul românesc și anume: „Trandafirii Roșii“ de Bobescu — Deaceea exprimăm direcțiunii operei, acum la început de nouă stagiune, dorința pe care o avem de a alterna spectacolele de opere străine cu câte una din repertoriul românesc.

*

În ziua de Sf. Nicolae, internatul de băieți „Nicolae Jiga“ de sub conducerea Pr. T. Șulea a aranjat tradiționala serbare pentru comemorarea patronului său, care s'a soldat cu o frumoasă reușită, bucurându-se de prezența unui public select, în frunte cu P. S. S Episcopul Nicolae.

Serbarea s'a început cu Troparul Sf. Nicolae executat de corul internatului sub conducerea Pr. T. Șulea după care Icon. Stavr. V. Popoviciu a rostit cuvântul de deschidere iar elevul Ilie Feier a ținut o interesantă conferință asupra „rostului internatului în viața școlară, exprimând în cuvinte simțite recunoștința elevilor interni directorului internatului, Pr. T. Șulea, care-și dă toate silințele să le dea o îndrumare conformă cu principiile morale ale Evangheliei creștine. Restul programului a fost compus din poezii de V. Militaru declamate de elevii Olariu Titi, Băncilă Nicolae, Damșa Teodor și Deme Teodor, două coruri (cântec patriotic de N. Oancea și colindă de G. Breazul) poezii originale de Drimba Viorel, și „Călugărul dela Pisa“ — baladă de Löwe — canto de Dragomir Cornel.

A fost o serbare într'adevăr frumoasă și reușită care a fost încă o dovadă a râvnei pe care Pr. T. Șulea o pune în conducerea internatului ce poartă numele lui Nicolae Jiga.

VLAD. ZĂNESCU

ȚARA VISURILOR NOASTRE

apare lunar

INGRIJITĂ DE :

DINU TÂNASE cl. VIII, preș. soc. de lectură «V. Alexandri».

OSCAR POPESCU cl. VII, vicepreședinte.

IONEL NADIȘ cl. VIII, secretar.

TRAIAN BLAJOVICI cl. VIII, preș. comisiei critice.

VASILE MICHÎȘ cl. VIII.

ZENO POP cl. VIII.

VLAD ZĂNESCU cl. VIII.

GHEORGHE BULGĂR cl. VII.

CORNEL DRAGOMIR cl. VII.

EUGEN L. GROZA cl. VII.

GHEORGHE POTRA cl. VII.

AUREL GHENDER cl. VI.

FLORIAN GHERDAN cl. VI.

VLADIMIR DRIMBA cl. V.

GHEORGHE FLORESCU cl. V.

Sub conducerea și răspunderea :

Prof. AUGUSTIN COSMA

La revista noastră pot colabora elevii liceului «Emanuil Gojdu», foștii elevi, precum și elevii altor școli, ale căror articole le publicăm bucuros *în măsura posibilităților*. Redacția își rezervă dreptul de a face eventuale corecturi la articolele elevilor.

Un număr restrâns de pagini din fiecare număr va fi rezervat domnilor profesori și părinților pentru a trata chestiuni cari privesc viața ori educația elevilor.

Articolele se vor scrie citeț și pe o pagină a foii, iar cele pentru numărul următor al revistei se vor trimite până *cel mai târziu în prima zi a luni următoare* pe adresa : Prof. Augustin Cosma, Oradea, Str. Dr. Lascu No. 5, cu mențiunea : Pentru revista «Țara visurilor noastre», scrisă pe plic.

Redacția stă cu toată plăcerea la dispoziția cetitorilor pentru a-i lămuri, pentru a le ajuta la rezolvarea problemelor pe cari nu și-le pot înșiși rezolvi. Aceasta fie la poșta redacției, fie, dacă problema merită interes deosebit, în cadrele unui articol.

Abonament pe anul școlar 1938—1939.

Pentru instituțiuni	lei
Abonamente de încurajare	200 »
Pentru d-nii profesori și părinți	100 »
Pentru elevi	80 »

Elevii, la 5 abonamente plătite, primesc un abonament gratuit.

Cine reține un număr, se consideră abonat.

— Prețul unui exemplar 10 lei —

TIPOGRAFIA

ADMINISTRATIVĂ, prop. I. Clortin

Oradea, Str. Avram Iancu No. 3. Tel. 15—17.

